

Minimalna plača od 1. avgusta 72.521 tolarjev

Ekonomsko-socialni svet je na seji to sredo minimalno plačo povečal za 6,3 odstotka – tako zdaj znaša 72.521 tolarjev. Pri tem je upošteval letos sprejeti zakon o minimalni plači in usklajevanju plač. Življenjske potrebe so v letošnjem letu dražje za 2,7 odstotka, zaradi česar se je minimalna plača povečala za 2,3 odstotka.

Minimalna plača se je povečala tudi zaradi rasti povprečnih plač v predelovalnih dejavnostih in rasti bruto domačega proizvoda. Povečanje iz tega naslova je 3,9-odstotno. Minimalna plača je tako skupaj večja za 6,3 odstotka.

Nova minimalna plača velja od 1. avgusta dalje.

Pogovor s Francem Dolarjem, predsednikom Sindikata dejavnosti energetike Slovenije (SDE): Nova ekipa na ministrstvu za gospodarske dejavnosti vzbuja več zaupanja

Stran 5

O zaposlovanju septembra

Program zaposlovanja do leta 2006 bo ekonomsko-socialni svet obravnaval jeseni. To je predlagal minister za delo Tone Rop, člani ESS pa so dodatno zahtevali, naj na septembrski seji pri tej točki sodeluje tudi predsednik vlade Janez Drnovšek. Ker je ta problematika za našo državo še posebej žgoča, lahko pričakujemo, da bo predsednik vlade kaj rekel tudi o tem, kako zmanjšati brezposelnost.

Delavci Elme Črnuče na verjetno zadnji skupni fotografiji

Prekinili stavko in doma čakajo na zadnjo plačo ter likvidacijo podjetja

Stran 2 in 3

Jeseni poglobljeno o plačah

Ekonomsko-socialni svet se je na seji to sredo seznanil z analizo gospodarskih gibanj v Sloveniji v letošnjem letu s ciljno projekcijo do leta 2003. Vendar je poročevalka dr. Alenka Kajzer z Urada za makroekonomske analize in razvoj 'pomladansko poročilo', kot se analiza tudi imenuje, ažurirala z aktualnimi podatki o gospodarskih gibanjih in ocenami ter pričakovanji. Na kratko: gospodarska gibanja pri nas in v svetu niso tako ugodna, kot je sprva kazalo, vendar bo zaradi ugodnejših napovedi gospodarske rasti pri naših najpomembnejših partnericah v drugi polovici leta in zaradi umiritve kriznih žarišč verjetno še mogoče doseči načrtovano stopnjo gospodarske rasti.

Člani ekonomsko-socialnega sveta iz vrst delodajalcev, še posebej pa iz sindikatov, s poročilom niso bili preveč zadovoljni. Prvi so menili, da prihaja v javnost prepozno, z zastarelimi podatki in ocenami prihodnjih gospodarskih gibanj. Opozorili pa so tudi na pesajajočo konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Sindikalisti pa so bili zaskrbljeni predvsem zaradi možnih posledic, ki jih bodo svetovna gospodarska gibanja imela na slovensko gospodarstvo. Zlasti Brane Mišič je opozoril na nekatera kritična vprašanja, kot je sorazmerno velik plačilni primanjkljaj v prvi polovici letošnjega leta, mnogo nižjo gospodar-

sko rast v prvih letošnjih mesecih kot v lanskem letu, na politiko Slovenske razvojne družbe, ki se razlikuje od vladine, in posebej na ponovno pojavljanje neugodne strukture plač v gospodarstvu. O plačah in plačni politiki se je potem večinoma vrtela razprava, pri čemer so sindikati opozarjali na zaostajanje plač v gospodarstvu in pretirano rast v negospodarstvu (čeprav vseh delavcev v javnem sektorju v ta koš ni mogoče dati), predstavniki delodajalcev pa so opozarjali na potrebo po takšnem gibanju plač, ki bo omogočalo tudi gospodarski razvoj. Soglasno je bil sprejet predlog Dušana Semoliča, naj bi na ekonomsko-socialnem svetu septembra razpravljali o gibanju plač in plačni politiki na osnovi pridobljenih realnih podatkov.

Ekonomsko-socialni svet je razpravljal še o minimalni plači, na prvo jesensko zasedanje pa preložil razpravo o zakonu o delovnih razmerjih in zakonu o zavarovalništvu. Vzrok je poletni čas, v katerem sindikati ne zmorejo zbrati dovolj članov svojih organov (ki so jih delodajalci pač prav zdaj poslali na dopust, kot je duhovito pripomnil eden izmed predstavnikov sindikatov) za potrditev sklepov strokovne skupine. Ta razlog za preložitev so sprejeli, čeprav neradi, tudi predstavniki delodajalcev.

B. R.

Razprava o pokojninskem zakonu se nadaljuje

Državnozborski odbor za delo v času, ko zaključujemo redakcijo, še ni končal obravnave predloga zakona o pokojninskem zavarovanju, ki naj bi po napovedih v državnem zboru še ta teden prišel na vrsto za drugo branje. Kakšen bo razplet razprave v matičnem odboru in kako bo potekala obravnava v državnem zboru, bomo lahko poročali šele v prihodnji številki. O poteku razprave poročamo na strani 4.

Ivan Šimunič, delavski direktor v SCT, pravi, da skuša pri svojem delu sindikat povezovati z upravo

Pogovor na strani 12 in 13

PREJELI SMO

Napoved sindikalnega boja zoper vse, ki ogrožajo Merinko in varnost zaposlenih

Izvršni odbori sindikatov podjetij, vsi s sedežem na Zitni ulici 12, Maribor, in sicer Merinka-Tkanina d. o. o., Merinka-Merikop d. o. o. – invalidski oddelek in Merinka-Merikop d. o. o. – strokovne službe, smo 19. 7. 1999 obravnavali propagando v medijih zoper poslovni sistem Merinka in predsednico njene uprave Danico Voglar Štic in v zvezi s tem sprejeli tele zaključke:

I. Izvršni odbori sindikatov podjetij najodločneje obsojamo vse neresnične, netočne in zlonamerne informacije o poslovnem sistemu Merinka in njegovi upravi ter se od njih odločno ogradujemo.

II. Te informacije škodujejo poslovnemu sistemu Merinka in njegovi upravi in izrazito negativno vplivajo na poslovanje. Te informacije ogrožajo 300 delovnih mest, ki zagotavljajo socialno in materialno varnost 300 delavcem in še najmanj trikrat toliko članom njihovih družin. Te informacije so plod maščevalnosti tistih, ki za poslovni sistem Merinka že zdavnaj niso več videli perspektive, zaradi česar so morali iz njega prisilno oditi, sedaj pa želijo njegov propad.

III. Upravi Merinke dajemo vso podporo, da vztraja v svojih prizadevanjih za obstoj poslovnega sistema. Ob spoštovanju zakonov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov ne bomo dovolili, da bi se tisti, ki so še pred nedavnim teptali naše osnovne delavske pravice in nas poniževali ter zaničevali, vrtili v poslovni sistem Merinka.

IV. Upravi poslovnega sistema Merinka gre priznanje za uspešno prodajo še neprodanih najemnih stanovanj. Priznanje zasluži tudi za pogodbe z najemniki z neprofitno najemno, s pravico prenašanja najema na družinske člane, ker gre za starejša stanovanja, večina jih je v stari avstro-ogrski kasarni.

V. Vztrajamo pri naši zahtevi, da se čimprej dokonča postopek za organizirano združevanje in povezovanje malih delničarjev Merinke

Maribor d. d. v okviru družbe pooblaščenke, ker je to naša pravica, ki je ne bomo pustili kratiti.

VI. Z ozirom na izrazito negativne izkušnje s prejšnjo upravo poslovnega sistema Merinka, ki je kršila naše osnovne delavske pravice, ne bomo dopustili zamenjave sedanje uprave poslovnega sistema Merinka z nobeno novo upravo, vse dokler bodo spoštovane naše osnovne delavske pravice.

VII. Izvršni odbori sindikatov podjetij poslovnega sistema Merinka zahtevamo, naj se naši zaključki objavijo v časniku Večer, Delo in Nova Delavska enotnost, da bi javnosti prikazali pravo plat medalje ter razkrinkali hudobije in revanšizem tistih, ki nam hočejo škodovati.

Stanka Brumec,
predsednica izvršnega odbora sindikata Merinka Tkanina d. o. o.

Silva Kegl,
predsednica izvršnega odbora sindikata podjetja Merinka Merikop d. o. o. – invalidski oddelek

Janko Zakelšek,
predsednik izvršnega odbora sindikata podjetja Merinka Merikop d. o. o. – strokovne službe

ODMEVI

Z združenjem našli skupni jezik

V časopisu Nova Delavska enotnost številka 25, z dne 1. 7. 1999 je bil objavljen članek z naslovom Z ZDRUŽENJEM SMO NAŠLI SKUPNI JEZIK, katerega vsebina se navezuje na delovni razgovor predstavnikov Sindikata delavcev trgovine Slovenije in predstavnik Zdrženja trgovine, ki je bil 23. 6. 1999 na Gospodarski zbornici Slovenije.

Glede obratovalnega časa je Zdrženje za trgovino zavzelo naslednja stališča:

Delovnopravna zakonodaja, predvsem pa Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije, nudi delavcem v trgovini določeno raven pravic, od delodajalcev pa zahteva spoštovanje obveznosti. Da prihaja v praksi do nespoštovanja in kršenja predpisanih obveznosti, o tem Zdrženje za trgovino ne dvomi. Nadzor nad izvajanjem predpisane delovnopravne zakonodaje je v pristojnosti delovnega inšpektorata. Delov-

ni inšpektor kršitelje lahko sankcionira, saj ima zato podlago v veljavni zakonodaji. Zakaj ne nadzor pomanjkljiv oziroma ne učinkovit, je vprašanje, ki bi ga bilo potrebno nasloviti na pristojne inšpekcijske službe.

Pravilnik o obratovalnem času prodajaln je delovni čas v trgovini liberaliziral. Lokalne skupnosti so pridobile pristojnost odločanja glede dolžine obratovalnega časa. Izdajanje odločb o obratovalnem času ne izhaja iz strokovnih podlag in ekonomskih potreb lokalnih skupnosti, pač pa zgolj iz želja trgovskih podjetij. Tak pristop vodi k ekonomskemu izčrpanju organizirane trgovine, ki se zaradi ohranjanja konkurenčnosti mora prilagajati obratovalnemu času ostalih trgovskih subjektov.

Da bi zagotovili večji red na tem področju, je potrebno poostri nadzor in postopati v skladu z obstoječo delovnopravno zakonodajo, saj ta zagotavlja delavcem izplačilo dodatkov za posebne obremenitve (delo v neugodnem delovnem času, nočno delo, prazniki). Dosledno izplačevanje dodatkov za posebne obremenitve pa pomeni s stroškovnega vidika dodatno obremenitev za delodajalca, ki ima za posledico manjšo ekonomičnost poslovanja in s tem vpliv na rentabilnost poslovanja. Glede na vaše trditve je moč sklepati, da na tem področju prihaja do stalnih kršitev, saj v nasprotnem primeru delodajalci ne bi imeli tolikšnega interesa za opravljanje dejavnosti v času, ki je za delavca manj ugoden.

Upoštevati je potrebno, da omejevanje obratovalnega časa lahko vodi tudi do kršenja temeljne ustavne pravice, in sicer pravice do dela. Tudi v ostalih državah Evropske unije se obratovalni čas liberalizira in prilagaja spremenjem navadam potrošnikov.

Po mnenju Zdrženja za trgovino bi veliko učinkoviteje deloval poostren nadzor nad spoštovanjem pravic delavcev, določenih s Kolektivno pogodbo dejavnosti trgovine, kot pa administrativno omejevanje obratovalnega časa.

Zdrženje za trgovino se bo aktivno vključilo v oceno izvajanja pravilnika o obratovalnem času prodajalca, če bo sprejeta pobuda o obravnavi le-tega na Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj.

Enrika Germ Metlika,
sekretarka združenja trgovine pri GZS

Delavci Elme stavkali za majsko plačo

Delavci Elme Črnuče s stavko zahtevajo izplačilo plač za maj. Vodstvo podjetja in največji lastnik jih prepričujeta, naj prej opravijo nekakšen popis material in osnovnih sredstev lasti Rowente. Pogovor s predsednikom stavkovnega odbora in direktorjem je pokazal, da je med obojimi nepremostljiv prepad, temelječ na nezaupanju. Zaradi tega in tudi zaradi neupešnega poteka prisilne poravnave je na sodišču že vložen predlog za uvedbo stečajnega postopka.

Na pogovor v Elmo smo odšli po posvetu z Valterjem Zavcem, sekretarjem območne organizacije SKEI. Ta nas je "opremil" tudi z dvema papirjema. Prvega je likvidacijski upravitelj Igor Bončina poslal predsedniku likvidacijskega senata Škržetu. V njem med drugim piše, da dolžnik v postopku prisilne poravnave (gre za Elmo) ni izvršil sklepa poravnalnega senata o pripravi načrta finančne reorganizacije. Dolžnik po Bončinovem mnenju ne izpolnjuje nobenih pogojev za sklenitev prisilne poravnave. Ker so glavni kupci odpovedali sodelovanje z dolžnikom, se je med prisilno poravnavo finančno stanje Elme še poslabšalo.

Ker za nadaljevanje postopka prisilne poravnave ni več možnosti, predlaga Bončina likvidacijskemu senatu, naj ustavi postopek prisilne poravnave in obenem začne stečajni postopek nad Elmo. Bončina še omenja, da je Banka Triglav (eden od upnikov) to predlagala že pred uvedbo postopka prisilne poravnave.

Drugo listino je Pavel Pirnat, največji (40-odstotni) lastnik, naslovljal delavcem Elme. Piše, da je izplačilo majskih plač mogoče le, če bodo Rowenti odposlana vsa njena orodja in polizdelki, ki jih je Rowenta pripravljena odkupiti. Nemško podjetje je seznanjeno s tem, da bo predlog za uvedbo stečaja verjetno v kratkem sprejet, zato pogojuje plačilo z izročitvijo orodij, ki so njena last. Če bo Elma izpolnila to zahtevo, bo Rowenta takoj nakazala dolgovani

znesek, ki bo lahko uporabljen za izplačilo majskih plač še pred uvedbo stečaja. Če bo stečaj Elme uveden pred plačilom Rowente, bo šele od stečajnega upravitelja odvisno, kdaj bo delavcem kaj izplačal iz stečajne mase. To se bo lahko zgodilo šele po nekaj mesecih, kar za delavce ne bo ugodno. Ker je Rowenta pripravljena odkupiti tudi polizdelke, vendar le skupaj z orodji, bi to omogočilo tudi izplačila plač do začetka stečajnega postopka.

Zaradi vsega tega je Pirnat delavcem predlagal, naj dogovor z Rowento uresničijo in odpošljejo zahtevano blago. S tem bi po Pirnatovih besedah ujeli še zadnji vlak za izplačilo majske plače pred začetkom stečaja.

"Oboroženi" s temi pismi smo se najprej oglasili pri predsedniku stavkovnega odbora **Branetu Radosavljeviču**. Svoje videnje poteka dogodkov nam je razložil takole:

"Že 24. junija smo zahtevali izplačilo plače za maj. Kasneje smo se sestali z direktorjem, ki je želel, naj s stavko nekoliko počakamo. Še pred stavko naj bi namreč dokončali naročilo za Rowento (2600 likalnikov in 750 sušilnih havb). Na zboru, bil je 28. junija, so zaposleni ta predlog direktorja spreje-

no zahtevo, gre le za majsko plačo, mogoče rešiti v nekaj dneh.

S Pirnatom, Turnškom in Valterjem Zavcem smo se sestali še 16. julija. Dogovora ni bilo, saj smo vsi vztrajali pri svojem." Odločitev o nadaljevanju stavke je naslednji dan potrdil tudi zbor zaposlenih. Zbor je zahteval tudi odgovornost članov nadzornega sveta. Poleg že prej omenjenega Pavla Pirnata so v njem še Alojz Pirnat, Tatjana Rupelj, Janko Homar, Zoran Petrič in Emil Vižintin (predstavniki delavcev). Po Radosavljevičevih besedah se nadzorni svet ni sestal niti enkrat.

Predsednik stavkovnega odbora nam je še povedal, da je bilo plačilo lanskega regresa za letni dopust vključeno v prisilno poravnavo. Po programu prisilne poravnave so se delavci odpovedali tudi razliki do polnih plač od februarja letos dalje.

Dokler so bile plače v Elmi normalne, niso bile nižje od z zakonom določenih minimalnih plač. Po zmanjšanju plač na raven zamčenih, pa je po Radosavljevičevih besedah podjetje moralo najni-

Andrej Turnšek, direktor, je v Elmo prišel marca lani. Delavci ga niso preveč cenili, bolj so računali na Pavla Pirnata, večinskega lastnika. Ta je še januarja za našo revijo izjavljal, da vidi možnost uspeha prisilne poravnave. V šestih mesecih se je očitno veliko spremenilo, saj upravitelju prisilne poravnave ni uspelo narediti niti načrta finančne reorganizacije.

Brane Radosavljevič, predsednik stavkovnega odbora Elme, pravi, da bi denar odplačila dobav za Rowento zadoščal za izplačilo majske plače, vendar vodstvo podjetja denarja ni dovolj odločno zahtevalo.

Elma bo verjetno kmalu likvidirana

li, proti je bilo le pet udeležencev. Poleg direktorja je ta dogovor podpisal tudi Pavel Pirnat. V zameno je direktor obljubil izplačilo majske plače za 8. julij. Ker plače na ta dan nismo prejeli, smo naslednji dan začeli stavkati. Takrat je Pirnat klical predstavnika sindikata KNSS (v Elmi delujeta dva sindikata, SKEI in KNSS, oba sta približno enako številčna) in zagotovil, da bodo plače na naših računih že naslednji dan. Ker se to ni zgodilo, smo v ponedeljek, 12. julija, stavko nadaljevali.

Likalnike in havbe za Rowento smo izgotovili in odpremili prej. Prepričani smo bili, da nam to daje vso pravico do izplačila plač.

Pirnat in direktor Andrej Turnšek sta bila 12. julija na obisku v Rowentu v Offenbachu. Istega dne je upravitelj prisilne poravnave napisal predlog za uvedbo stečaja. Že naslednjega dne sta direktor in največji lastnik prišla k nam z novo zahtevo, naj sestavimo seznam Rowentinega orodja in materiala za proizvodnjo. S tem se nismo strinjali, saj vemo, da so orodja res Rowentina, material pa je naš. Material je po naših ocenah vreden kar 120.000 mark. Za vse naše plače skupaj s prispevki pa Elma potrebuje le osem milijonov tolarjev. Po našem mnenju bi Rowenta dobavljeno blago lahko plačala brez postavljanja pogojev, saj smo bili pri njej nekaj časa v plusu kar za 94.000 mark. Zakaj uprava plačila brez pogojevanj ni zahtevala, delavci ne vemo. Verjamemo pa, da je stavkov-

Delavci Elme, od nekdanjih več kot 1000 jih je ostalo le še manj kot 100, na verjetno eni zadnjih fotografij pred ostankom velikih poslovnih objektov njihove tovarne. Na večini stavb in hal je že mogoče videti napise drugih firm. Ali je pri tem šlo tudi za oškodovanje nekdanjega velikega družbenega premoženja, lahko le ugibamo.

Elmini delavci doma čakajo na plačo in stečaj

Elmo smo obiskali prejšnji četrtek, že naslednjega dne pa je med stavkajočimi delavci in šefi le prišlo do dogovora. Delavci so odpremili blago za Rowento. V zameno za to bodo doma čakali na majsko plačo in uvedbo stečaja. Stavka je torej vsaj začasno prekinjena.

žjim plačam še nekaj dodajati.

Na naše vprašanje, ali se v podjetju kaj govori o možnosti obnovitve proizvodnje v nekem drugem organizacijskem okviru, je Radosavljevič odgovoril, da ni slišal ničesar. Ker je večina delavcev starih 40 ali še več let, bodo drugo delo zelo težko dobili. Povrh ima veliko zaposlenih zelo nizko izobrazbo, večina le osnovno šolo.

V Elmi je tudi precej invalidov, za katere niso uspeli ustanoviti invalidskega podjetja.

Po pogovoru s predsednikom stavkovnega odbora smo za mnenje o možnosti izhoda iz pat položaja vprašali še direktorja **Andreja Turnška**. Najprej je povedal, da šef Rowente zagotavlja plačilo s pogojem, da bo blago zanjo naloženo. Poleg polproizvodov v vrednosti 12 milijonov tolarjev naj bi nemška firma bila pripravljena odkupiti še za pet milijonov polizdelkov drugih dobaviteljev.

Po programu prisilne poravnave je bila Elma novembra lani zadolžena za 642 milijonov tolarjev, njeno premoženje pa je bilo takrat ocenjeno na 390 milijonov. Zadolženost se je letos še povečala. Do tega je prišlo zaradi bistveno zmanjšanih naročil tako Rowente kot Bosch. Slednji je likalnike naročil na Češkem.

Zaradi premajhnih naročil je bilo finančno poslovanje podjetja moteno, kar so reševali z dodatnimi ukrepi. Upniki, ki so sprva podprli konverzijo svojih terjatev v lastniške deleže, se s povečevanjem zadolženosti niso strinjali. Privilegirani upniki so napovedali vnovčenje svojih hipotek na Elmino premoženje. Triglav banka je Elmo prijavila v svojem stečajnem postopku.

Turnšek upa, da bo do uvedbe stečaja prišlo čimprej. O možnostih, da bi proizvodnjo likalnikov organiziralo drugo podjetje, tudi Turnšek ne ve ničesar. Pri njem pa so že bili nekateri podjetniki, ki bi po odhodu delavcev na zavod prevzeli nekatere. Koliko ni hotel povedati, češ da bi to zaposlene še dodatno vznemirilo. Sedanji položaj je zanj agonija. Na našo željo, naj komentira nezmožnost dogovora s stavkovnim odborom, je povedal le, da delavci več ne verjamejo nikomur. Poskušal jih je prepričati, naj popustijo, vendar ... Ker je vsako njegovo besedo mogoče razumeti narobe, raje ne pove ničesar. Ko pa smo ga vprašali, ali se bo tudi sam prijavil na zavodu, je odgovoril, da je doma nekje na Kozjanskem, kjer bo skrbel za svoj vinograd.

Franček Kavčič

Druga obravnava predloga reformnega zakona

Različna tolmačenja dogovora o pokojninski reformi

Poslanci matičnega državnozbornega odbora so začeli drugo obravnavo predloga reformnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, da bi s tem omogočili njegovo obravnavo na državnem zboru že na julijski seji. Poslance čaka izredno naporno delo, saj se morajo prebiti skozi 417 členov predloga zakona ter desetine zahtevnih amandmajev, ki so jih pripravili v vladi in poslanskih skupinah. Nekaj predlogov amandmajev smo pripravili tudi socialni partnerji. Zasedanje odbora zato poteka v nadaljevanjih do začetka seje državnega zbora. Predstavniki ZSSS se vseh zasedanj aktivno udeležujemo.

Poslanci so spregledali, da so socialni partnerji z vlado sklepali dogovor o pokojninski reformi pod pritiskom stališč državnega zbora ob prvi obravnavi predloga reformnega zakona. Ta stališča so pokazala, da bo državni zbor podprl še tako ostro reformo. Socialni partnerji so zato izpogajali dogovor, ki je to reformo omilil v nekaterih ključnih točkah. Na zahtevo **predsedstva ZSSS** pa je bilo v dogovoru jasno zapisano, da podpisniki dogovora ne prevzemamo odgovornost za ostali del reforme. Pridržali smo si pravico, da pripravimo predloge amandmajev na vse določbe predloga zakona, ki niso zajete v dogovoru.

Dosedanja razprava je pokazala, da vlada poslance ni popolno seznanila z vsebino **dogovora o pokojninski reformi**, ki so ga podpisali socialni partnerji in vlada. Poslanci so dogovoru pripisovali tudi rešitve v predlogu zakona, ki sploh niso bile vključene v vladni dogovor s socialnimi partnerji. Tako so bili poslanci prepričani, da vlada v predlog zakona za drugo obravnavo ni vključila določila o uvedbi **drugega obveznega naložbenega stebra** pokojninskega zavarovanja, ker da smo to zahtevali socialni partnerji v dogovoru. Dogovor v resnici drugega stebra niti ne omenja, saj ga v predlogu zakona sploh ni. Iz pojasnil predstavnikov vlade je postalo jasno, da vlada ocenjuje, da bi proračun le stežka pokrtil izpad v pokojninski blagajni, če bi se del prispevkov za obvezno pokojninsko zavarovanje preusmeril na osebne račune v drugem obveznem stebru. Predstavniki vlade so tudi poročali o težavah zaradi uvedbe drugega stebra v madžarskem pokojninskem sistemu. Nekateri poslanci so preseučeno ugotovili, da se je torej vlada samostojno odločila proti

drugemu obveznemu stebru, ki ga je tako vneto zagovarjala v predlogu bele knjige o pokojninski reformi.

Kljub temu je treba omeniti, da se zdi poslancem pomembno, da so idejo o drugem stebru očitno zelo dobro sprejeli **študentje obeh slovenskih univerz**. Za opozicijske poslance je to znak, da mlada generacija, ki bo kmalu aktivna generacija v medgeneracijski pogodbi pokojninskega zavarovanja, išče lastno socialno varnost na starost tudi v uvedbi naložbenega pokojninskega stebra.

Izvršni odbor predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na predlog reformnega zakona za drugo obravnavo za poslance pripravil nekaj predlogov amandmajev. Poleg predlogov amandmajev v zvezi z reformo invalidskega zavarovanja gre za predloge amandmajev, ki so pomembni za vsebinsko pravilno povzemanje podpisanega dogovora o pokojninski reformi med vlado in socialnimi partnerji. Predlogi amandmajev so bili potrebni, ker vlada nekatera določila dogovora o pokojninski reformi tolmači drugače kot Zveza svobodnih sindikatov Slovenije. **Zal so vladno tolmačenje (na primer o načinu seštevanja malusov in bonusov) na delovnem sestanku podprli tudi predstavniki vseh drugih podpisnikov dogovora!** Zato izvršnemu odboru predsedstva ZSSS ni preostalo nič drugega, kot priprava predlogov amandmajev za sejo matičnega državnozbornega odbora.

Kljub temu, da je vlada povzela dogovor v predlog zakona, se je naknadno izkazalo, da vlada zagovarja drugačno **metodo seštevanja malusov** zaradi upokojitve pred polno starostjo. Tako bi največji možni seštevek malusov za moškega, ki bi se pri 58. letu starosti upokojil s polno pokojnin-

sko dobo (ne pa tudi s polno delovno dobo), po vladni metodi znašal skupaj 18 %, po metodi ZSSS pa le 12 %. Vlada trdi, da se moškemu, ki se upokoji pri 58. letu starosti, za vseh 60 mesecev pred dopolnitvijo polne starosti 63 let obračuna maluse po 0,3 % na mesec. Po metodi ZSSS pa se malus 0,3 % obračuna zgolj za prvih 12 mesecev, za vsakih naslednjih 12 mesecev po 0,25 %, po 0,2 %, po 0,15 % in po 0,1 %. Pri odločanju, kdo ima prav, so koalicijski poslanci glasovali tako, kot so jim je svetoval minister **Anton Rop**. In to kljub temu, da so nekateri opozicijski poslanci (**ZLSD in SKD**) opozarjali na nelogičnost, da veljata različni metodi seštevanja za maluse in za bonuse! Poslanci političnih strank koalicije imajo namreč večino ne le v državnem zboru ampak tudi v matičnem državnozbornem **odboru za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko**. In ti poslanci praviloma glasujejo samo za predloge amandmajev, ki jih podpre minister za delo.

Poslanec Združene liste socialnih demokratov **Bojan Kontič** je kot svoje povzel predloge amandmajev ZSSS v zvezi z odmero invalidske pokojnine in nadomestil plače novim delovnim invalidom. Poslanci so potrdili njegov amandma, ki pri **odmeri invalidske pokojnine** odpravlja maluse zaradi nedoseganja polne starosti. Zelo pomemben amandma, ki ga je vlada na srečo podprla! Zaradi tega amandmaja bodo delovni invalidi, ki bodo po reformi to postali zaradi bolezni in poškodbe z vzrokom izven dela, med drugim deležni tudi precej višje odmere nadomestil plače.

Invalidska pokojnina bo namreč v skladu s predlogi vlade osnova za odmero tudi **denarnih nadomestil plače delovnim invalidom**, ki še delajo. Vedeti je treba, da so denarna nadomestila pla-

če po sedanjem zakonu odmerjena od pokojninske osnove. Ta pa je bistveno višja od invalidske pokojnine. Nadomestitev pokojninske osnove z invalidsko pokojnino bo avtomatično ostro znižala raven nadomestil plače, ki naj bi delovnim invalidom, ki bodo to postali po reformi, nadomestila izpad dohodka na račun invalidnosti. ZSSS (in z njo tudi poslanec Kontič) je zato poslancem predlagala, da naj pokojninska osnova ostane osnova za odmero nadomestil delovnim invalidom.

In kaj je vlada v zvezi z denarnimi nadomestili delovnih invalidov podprla namesto tega? Citiram obrazložitev sprejetega amandmaja, ki so ga v sodelovanju z vlado pripravili koalicijski poslanci Liberalne demokracije Slovenije: "Denarna nadomestila po predlogu zakona, še bolj pa po vladnih amandmajih se pretirano znižujejo. Tolikšno znižanje bi ogrozilo možnosti za preživljanje delovnih invalidov." Zato so poslanci na predlog vlade podprli rešitev, ki so jo, kot rečeno, pripravili poslanci LDS, in ki pomeni nekakšno varovalko. Če bi bila (teoretično odmerjena) invalidska pokojnina posameznega delovnega invalida nižja od najnižje pokojninske osnove za polno pokojninsko dobo, se nadomestilo odmeri od le-te. Uravnilovka na zelo nizki ravni torej.

Treba je omeniti, da je k predlogu odmere nadomestila plače in invalidske pokojnine vlada pridobila soglasje **Zveze delovnih invalidov Slovenije**. Ta zveza je med drugim zahtevala izenačitev pravic delovnih invalidov ne glede na vzrok invalidnosti. Posledica te zahteve je tudi ta, do bodo delodajalci po uveljavitvi novega sistemskega zakona smeli delovne invalide odpustiti, tudi če je invalidnost posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni. Čeprav smo predstavniki ZSSS in poslanec **ZLSD Miran Potrč** tej rešitvi nasprotovali, so jo poslanci na predlog vlade potrdili.

Znova se je pokazalo, da **socialni partnerji** brez dogovora z vlado le stežka vplivamo na odločitve poslancev. Zlasti koalicijski poslanci glasujejo povsem v sozvočju z vladnimi stališči.

Do oddaje tega članka še ni bilo opravljeno glasovanje poslancev o nekaterih predlogih amandmajev ZSSS na **prehodne določbe** predloga zakona. Za zaključek naj omenim še to, da so mnogi poslanci opozarjali še na tretjo fazo zakonodajnega postopka, v kateri da bo mogoče še v zadnjem trenutku popravljati nekatera določila.

Lučka Böhm

S predsednikom SDE, v katerega se povezujejo zaposleni iz elektrogospodarstva, premogovništva in še nekaterih vej energetskega gospodarstva, smo se pogovarjali o najbolj žgočih problemih tega sindikata. Čeprav ima sindikat kar precej problemov, je Franc Dolar menil, da nova ekipa na ministrstvu za gospodarske dejavnosti vzbuja upanje, da bo probleme mogoče reševati z dogovorom.

Kaj bo vodstvo SDE naredilo še pred odhodom na dopust?

Dolar: "Še pred koncem tega meseca je predvidena seja predsedstva SDE, na kateri bomo govorili o reševanju Nafta Lendava. Druga točka dnevnega reda bo namenjena perspektivi Rudnika Trbovlje Hrastnik in tamkajšnje termoelektrarne. Govorili bomo tudi o energetskega zakonu, ki bo v državnem zboru kmalu dočkal drugo obravnavo. Nekakšna dežurna tema pa bo zaostajanje plač v energetiki za plačami v gospodarstvu."

Če začnemo pri slednji, za kaj pravzaprav gre, kaj hoče vaš sindikat?

Dolar: "Ko plače v naših dejavnostih primerjamo s povprečjem plač, ugotavljamo, da naše plače zaostajajo, ker druge plače naraščajo hitreje kot naše. Če ne bomo naredili ničesar, bo zaostajanje naših plač razlike še povečalo. Naš cilj je, da bi razmerja med plačami v energetiki in vsemi drugimi plačami ostala na evropski ravni. Če so energetiki tam plačani naprimer okoli 30 odstotkov boljše kot drugi, naj bi bilo tako tudi v Sloveniji."

Za prvo točko seje predsedstva ste določili reševanje Nafta Lendava, tudi seja bo v tem kraju v Pomurju. Kakšne rezultate ste dosegli z dosedanjimi aktivnostmi, kaj boste še poskušali?

Dolar: "Na dogajanja smo do sestanka z novo ministrico za gospodarske dejavnosti Teo Petrin gledali zelo rezervirano. Pogovor z ministrico in državnim sekretarjem za energetiko Robertom Golobom je v nas vzbudil dobre občutke."

Kaj se je spremenilo?

Dolar: "Dobili smo občutek, da na ministrstvu želijo sindikat imeti za partnerja. Dogovorili smo se, da se bomo sestajali enkrat mesečno. Praviloma bo pogovor na ravni državnega sekretarja, ko bodo na dnevnem redu težja vprašanja, pa bo sodelovala tudi ministrica. O vseh perečih problemih v Nafti, RTH, vsebini energetskega zakona se bomo pogovarjali tudi neposredno z ministrico. Z novo ekipo na našem ministrstvu smo zadovoljni, saj so se razmere izboljšale. Nov državni sekretar je izbral tudi sodobnejši pristop k reševanju problematike."

Kako ocenjujete vladine sklepe v zvezi z Nafto Lendava?

Dolar: "Čeprav so vladini sklepi objavljeni, moram nekatere ponoviti, saj so ti sklepi za naš sindikat korektni. To velja zlasti za sklep, po katerem bo ministrstvo takoj pripravilo novo pogodbo med vlado in Petrolom za to podjetje, sedanja se namreč izteče konec avgusta. Nova pogodba bo v prehodnem obdobju takoj zagotovila odlog plačila zapadlih terjatev. Omogočila bo tudi jamstva za najetje kreditov za obratna sredstva v sedanji višini. Nova pogodba bo veljala do sklenitve nove družbeniške pogodbe, vendar najdlje dve leti. V tem času bo prišlo do spremembe lastniške sestave, tako da bo država postala večinski lastnik. To pomeni, da bo Petrol svojo zadolžitev predal državi. Vladini sklepi so pomembni tudi zaradi tega, ker predvidevajo iskane strateškega partnerja. Le takšen partner bo namreč podjetju iz Lendave lahko zagotovil dolgoročno stabilnost poslovanja."

Vse to pomeni, da je SDE dosegel svoje cilje?

Dolar: "Tega ne morem reči, saj smo zahtevali, da se v času veljavnosti sedanje družbeniške pogodbe sprejmejo dokončne rešitve o posodobitvi rafinerije in sanaciji podjetja. Ker se to ni zgodilo, ne moremo biti povsem zadovoljni. Vsem vladinim potezam bomo sledili z veliko mero opreznosti."

Druga točka vaše seje bo reševanje položaja v Zasavju, nastalega po propadu programa za izgradnjo TET 3. Kaj lahko rečete za vladin predlog zakona in dogajanje v državnem zboru?

Pogovor s Francem Dolarjem, predsednikom SDE

Nova ekipa na ministrstvu za gospodarske dejavnosti vzbuja več zaupanja

Franc Dolar, predsednik SDE, prvi predsednik sindikata, ki se je lahko pogovarjal z ministrico za gospodarske dejavnosti.

Dolar: "Najprej želim izraziti razočaranje nad strankami. Te so najprej zrušile projekt izgradnje TET 3, sedaj, ko je vlada vložila za nas sprejemljiv predlog zakona o sanaciji Zasavja ..., pa se po našem mnenju zgodba ponavlja. Prepričani smo, da ima vlada mandat zaradi tega, ker predstavlja parlamentarno večino. Pri problematiki Zasavja pa vse kaže, da vlada večine nima. Če naj bi bil predlagani zakon sprejet, bo vsaj ena od strank morala spremeniti svoja stališča. Prav zaradi tega je SDE vse stranke pozval, naj za Zasavje začnejo iskati pozitivne rešitve."

Kakšni pa so pogledi SDE na predlog energetskega zakona, o katerem ste se prejšnji teden pogovarjali z državnim sekretarjem?

Dolar: "Te problematike smo se lotili zelo študiozno, pomaga nam tudi dr. Franci Križanič z ekonomskega inštituta pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Zakon bo uredil zelo zahtevno problematiko, za drugo branje v državnem zboru je vložnih kar 200 amandmajev. Bojim se, da so pri različnih pogledih na nekatere rešitve v tem zakonu v ozadju tudi politični interesi. Tudi ta zakon je zaradi različno obarvanih političnih interesov lahko v začaranem krogu, iz katerega ni videti izhoda."

Prejšnji teden ste se srečali tudi s predstavniki mednarodnih sindikalnih central. O čem ste se pogovarjali? Kaj so vas poučili?

Dolar: "Ugotovili smo, da je vlada pogajalska izhodišča za priključitev Evropski uniji pri-

pravila brez našega sodelovanja. Zaradi tega smo zelo razočarani. Prek ICEM in drugih mednarodnih sindikalnih central bi SDE lahko zavrl ali vsaj močno upočasnil proces priključevanja Evropski uniji. Ker smo na pogovoru z državnim sekretarjem razčistili nekaj vprašanj, tega ne bomo naredili, vsaj zaenkrat. Prek mednarodnih central bomo intervenirali le, če naše sodelovanje z ministrstvom ne bo dalo sadov."

In na kaj so vas kolegi iz Evrope še opozorili?

Dolar: "Zlasti na to, da so se pri reformah v energetiki v državah članicah Evropske unije dogajale tudi neumnosti. Tako so bile nekatere stranske dejavnosti privatizirane, ne da bi se funkcioniranje sistema izboljšalo. Tudi pri nas je že bila narejena takšna napaka, ki je botrovala temu, da daljnovode lahko gradijo tudi nestrokovnjaki. Prepričani smo, da delavci, zaposleni v energetskih podjetjih, boljše skrbijo za vzdrževanje energetskih objektov kot delavci zunanjih služb. Neumnosti so se je pri nas zgodile tudi pri oddajanju nekaterih drugih stranskih dejavnosti (priprava hrane, čiščenje prostorov)."

Ali strah pred nevarnostjo izgube delovnih mest najbolj vpliva na stališča SDE o energetskega zakonu?

Dolar: "Ta strah je res velik, saj bi zakon lahko povzročil izgubo več tisočev delovnih mest. Če bo predlagani zakon o sanaciji Zasavja sprejet in uresničen, bo nevarnost izgube delovnih mest v energetiki in premogovništvu precej manjša. Naši člani bodo imeli veliko manj problemov."

Kaj še pripravljate za jesen?

Dolar: "Septembra bomo v Mariboru gostitelji konference držav višegradske skupine. Na dnevnem redu te konference bodo zlasti vprašanja kolektivnih pogajanj, pravice do stavke in vključevanja v Evropsko unijo."

Francšek Kavčič

Z Jožetom Korparjem smo se pogovarjali o prvih vtisih, ko je štorsko železarno kupila švedska Inexa. Po njegovem mnenju je s tem dejanjem uresničen cilj tega sindikata, ki je že pet let navijal za tega partnerja. Najpomembneje je, da bodo vsi delavci obdržali delo, tudi šefom se zaenkrat še ne tresejo stolčki.

Jože Korpar

Pogovor z Jožetom Korparjem, predsednikom SKEI v Inexi (prej Jeklo) Štore

Prvi vtisi o novem lastniku so ugodni

V bivšem Jeklu, ki je, potem ko ga je kupila švedska Inexa, prevzel tudi novo ime, je SKEI največji sindikat. Od 475 zaposlenih je vanj včlanjenih nekaj več kot 300 delavcev. Naš sogovornik je predsedniške posle prevzel novembra lani, prej je bil podpredsednik. V SKEI je aktiven od leta 1990. Svojo funkcijo opravlja neprofesionalno, tako kot še 11 drugih sindikalnih zaupnikov. Edini profesionalni delavec SKEI v Štorah je Tone Motoh, predsednik vseh sindikalnih podružnic SKEI na lokaciji Štore.

Korpar, ki je prišel v Štore leta 1980, se še živo spominja, da je v najboljših letih v železarni delalo 3700 delavcev. Dobro se spominja tudi leta 1994, ko je v Jeklu še vedno imelo delo 1200 železarjev. Številni bivši kolegi so odšli v pokoj, nekateri so našli delo drugje. Nekaj presežnih delavcev še vedno čaka na možnost upokojitve v IC – tam torej ne delajo, v družbo se le javljajo. V vseh družbah na štorski lokaciji danes dela le 1050 delavcev. V Livarni, organizirani v zasebni družbi Kovis, zdaj dela 70 delavcev. V zasebni lasti je skupaj 13 družb. V lasti Slovenskih železarn pa so še Valji, Energetika in Prostand, ki so predmet prodaje.

Na vprašanje, kakšne so plače in kako je z drugimi materialnimi pravicami zaposlenih, je naš sogovornik odgovoril: "Plače imamo po kolektivni pogodbi. Tudi vse druge pravice so skladne s kolektivno pogodbo. Denar prejemo praviloma 20. dan v mesecu. Tako je bilo ves čas, ko smo bili v Metalu, tako je tudi sedaj, ko so nas prevzeli Švedsi."

In kakšni so prvi vtisi o švedskih lastnikih? "Klima je zelo ugodna. Ljudje so si za to, da nas bo kupila Inexa, tudi prizadevali in so zdaj veseli. Za ta cilj si je od leta 1994 prizadeval tudi SKEI. Naj spomnim, da je bilo za Štore takrat več variant, verjeten je bil tudi stečaj. Takrat so nas združili z ravenskim Metalom. Za Švede smo se ogreli, ker je ta država socialna, ker ima do delavstva primeren odnos."

Kakšna pa je struktura lastništva podjetja? "Švedska družba je 60-odstotni lastnik, 20 odstotkov pripada Uniorju, preostalih 20 odstotkov pa je bilo rezerviranih za notranji odkup. Prek družbe pooblaščenke Železar Štore smo od Slovenskih železarn že zahtevali, naj najo prenesejo naša potrdila za premalo izplačane plače v letih 1991 in 1992 ter tudi vložene

Nižja cena elektrike

Konferenca SKEI Železarn Štore in sindikalna podružnica SKEI v Jeklu sta prejšnji teden poslali ministrstvu za gospodarske dejavnosti pismo, s katerim izražata zahtevo, naj bo cena elektrike v Jeklu enaka kot v drugih delih koncerna Slovenskih železarn. Slovenske železarne in Elektro Slovenija naj bi bila pred sklenitvijo pogodbe, po kateri bi bila cena elektrike določena na 5,5 pfeniga za kilovatno uro.

državlanske certifikate. Obveščeni smo, da tega ne bo dovolj, zaradi česar bodo Slovenske železarne, kot lastnik, morale ta delež prodati posebej. Do tega je prišlo zaradi tega, ker je oblast s privatizacijo železarn predolgo odlašala in so ljudje certifikate zaradi tega vložili drugam."

Se je potem, ko je tovarno prevzel večinski lastnik, že kaj zgodilo? "Pravzaprav še nič. S Christerjem Olsonom, predstavnikom lastnika, sicer opravlja vlogo direktorja Inexe Profila iz Lulee na Švedskem, smo se enkrat sestali. Zagotovil nam je, da zaenkrat ne bo nobenih sprememb. Tudi naš dosedanji direktor Marjan Mačkošek in njegovi sodelavci so ostali na svojem mestu. To moram povedati tudi zaradi tega, ker smo z njim in njegovimi predhodniki imeli korektno odnose. Olson je tudi zagotovil, da se število zaposlenih ne bo zmanjšalo. Seznanil nas je tudi z načrti, po katerih bodo takoj začeli uresničevati nekatere investicije. Najprej bodo postavili novo ogrevno peč, nekoliko kasneje ravnalni stroj v adjustaži, novo kontrolno linijo in še kaj. Kmalu naj bi prišle na vrsto tudi druge obljube, zaradi katerih so Švedsi dobili prednost pred nemškimi interesi za nakup Jekla. Olson je seveda

omenil tudi to, da od naše države pričakujejo elektriko po evropski ceni, za kar si SKEI že dalj časa prizadeva."

SKEI je s švedskim prevzemom Jekla dosegel svoj cilj v celoti. Kako pa bo novo lastništvo vplivalo na okolje? "Če merite na naravovarstvene zadeve, je bojazen odveč. Če pa mislite na Kozjansko, kjer je nezaposlenost več kot 20-odstotna, je to lahko le pozitivno. Prevzem lastništva namreč pomeni ohranitev delovnih mest, mogoče bo čas prinesel še nova. Za naše območje je Inexin nakup pravo olajšanje."

Kakšne bodo naslednje poteze SKEI? "Ker dosedaj sveta delavcev nismo imeli, bo njegova ustanovitev ena od prioritarnih nalog. Iz-

vršni odbor je že sklenil začeti postopek za ustanovitev sveta delavcev. Pričakujemo, da lastniki, ki doma odnose z zaposlenimi zelo čislajo, temu ne bodo nasprotovali."

Je v Štorah sindikalna konkurenca še živa? "Živa je še, saj je v KNSS kakšnih 30 članov. Ker z njo že dalj časa sodelujemo povsem korektno, nam ne povzroča problemov. Prepričan sem, da moramo še naprej razvijati tudi sodelovanje vseh podružnic SKEI koncerna Slovenskih železarn, saj so problematični skupni."

Franček Kavčič

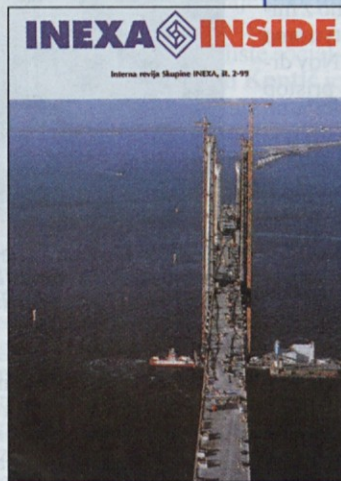
Novi lastnik začel izdajati interno glasilo

Inexa, novi lastnik Jekla Štore, je interno glasilo Inexa Inside že začela izdajati tudi v slovenščini. Glasilo, ki izhaja petkrat letno, je namenjeno zaposlenim, strankam in drugim interesentom. V letošnji drugi številki, prvi v slovenščini, je na najbolj vidnem mestu objavljen članek o prevzemu Jekla Štore, po novem se imenuje Inexa Štore. Iz njega povzemamo nekaj poudarkov:

Prvi cilj nakupa jeklarne v Štorah je podvojitve prometa, ki sedaj znaša šest milijard tolarjev (300 milijonov švedskih kron). Prevzem Štor bo Švedom omogočil zlasti razširitev obsega Inexa profila. Štore so za Švede pomembne tudi zaradi možnosti valjanja manjših ploščatih profilov.

Inexa Štore leži na izredno dobrem strateškem položaju. Slovenija je moderna evropska država s stabilnim razvojem. V neposredni bližini Štor, na vzhodu Evrope, so pomembni presežki starega železa, ki je pomembna surovina za proizvodnjo jekla. Blizu Štor so tudi pomembna tržišča: Avstrija, Nemčija, Švica, Italija in Hrvaška.

Ne morete si kaj, da ne bi vzljubili Slovenije. Narava je lepa, klima je prijetna, ljudje so pozitivni in predani. Čvrsto verjamejo v krepitve vezi s Slovenijo. Tipičen primer je hmelj (Savinjski golding), ki se že uporablja pri varjenju piva Nils Oscar, proizvaja ga sestrška družba Inexa.

Pogovor s predsednikom SKEI Albertom Vodovnikom

Nasprotna stran mora oblikovati novo pogajalsko ekipo

Katere cilje želite doseči s kritiko državnega sekretarja za industrijo, o čemer smo poročali v prejšnji številki našega glasila?

Vodovnik: "Cilj SKEI je, da bi o strategiji gospodarske politike svoje mnenje povedala tudi vlada, parlament in nenazadnje tudi delodajalci. Prepričani smo, da Slovenija brez resnega industrijskega projekta ne more preživeti. Naša samostojnost je odvisna zlasti od visoko razvite industrije. Da bi industrija spet začela napredovati, bodo podjetja morala oživiti razvojne oddelke, ki so jih ukinila v času privatizacije in uvajanja tržnega gospodarstva. Tehniški strokovnjaki zaradi tega zdaj ne razvijajo novih izdelkov in tehnologij, ampak trgujejo z izdelki drugih gospodarstev, veliko pa jih je odšlo na delo v tujino. Takšen položaj lahko našo industrijo vodi le k dokončnemu propadu.

Megalomanstvo pri povezovanju trgovine in konjunktura pri prodaji avtomobilov ne moreta dajati kakovostnih rezultatov na dolgi rok. Da bi ljudje lahko kupovali, morajo delati in dobro zaslužiti. Vse drugo nas ne more voditi naprej.

Geslo kongresa Evropske konfederacije sindikatov **Evropa mora delati**, še kako velja tudi za našo državo. Namesto o upokojevanju bi pri nas morali govoriti o tem, kdo bo ustvarjal novo vrednost. Zaradi tega je zelo pomemben tudi sistem izobraževanja, pri njegovem nastajanju želi SKEI sodelovati.

SKEI želi slovenski javnosti dokazati, da Slovenija z uničenjo industrije, za kakršno si prizadevajo nekateri poslanci in državniki, ne more biti cilj naša države. Posledica uničevanja industrije je lahko izguba samostojnosti, ali izoliranost, nekakšen kibuc. V prejšnji državi smo bili najboljši, ker smo v razvoju odstopali od drugih. **Sedaj se ne zavedamo, da Evropo potrebujemo mi, ne ona nas.** Za Evropo pa potrebujemo nove tovarne, nove programe, nova delovna mesta ... SKEI vidi sebe kot partnerja pri postavljanju socialne države, ki bo delovala v tržnem gospodarstvu. Če država tega ne bo zagotovila, bo Slovenija kmalu izolirana od neposrednih sosedov.

Kako se bo SKEI organiziral za te cilje?

Vodovnik: "Resno razmišljamo zlasti o združevanju sindikatov. Da ta cilj brez nas ni uresničljiv, se zavedajo tudi v drugih sindikatih. Vprašanje je torej le, kdo naj pro-

Zadnja seja republiškega odbora SKEI pred počitnicami je postavila odločno zahtevo, naslovljeno novi ministrici za gospodarske dejavnosti, naj SKEI predstavi bodočo gospodarsko politiko naše države. Pri tej zahtevi se bo SKEI povezal z vsemi sindikati gospodarskih dejavnosti, povezanimi v ZSSS. O tem in drugih aktualnih nalogah SKEI smo se pogovarjali s predsednikom tega največjega in najbolj samostojnega sindikata dejavnosti.

ces združevanja začne. Združevanje hote ovira tudi država s sedanjim zakonom o reprezentativnosti sindikatov. Država ne preverja, koliko ima kdo res članov. Dopusča, da

Albert Vodovnik

v igro vstopi organizacija, ki deklarira 160.000 članov, pa kasneje propade. Če tega ne bomo razčistili, lahko na sindikalni sceni pride še do novih drobljenj, celo do razkroja. Načrt SKEI pa je v sodelovanju z drugimi sindikati okrepiti sindikalno gibanje. Pri tem se lahko zgledujemo po Nemčiji, kjer so

se kovinarjem pridružili sindikati tekstilcev, lesarjev in predelovalcev plastičnih mas."

Je povezovanje sindikatov potrebno zaradi povečevanja njihove moči ali možnosti ponujanja storitev članstvu?

Vodovnik: "Gre za oboje, vendar na prvo mesto postavljam povečevanje kritične mase. Večje število članov pomeni več članarine, več denarja za pritisk na delodajalce."

K vaši kolektivni pogodbi ste pred mesecem dni podpisali aneks. Napovedana pogajanja o ugodnejši tarifni prilogi vas torej še čakajo?

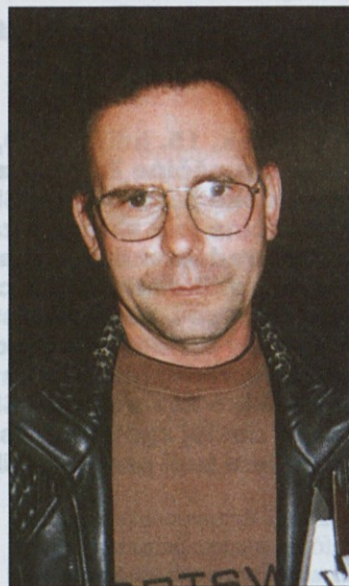
Vodovnik: "Pred nami je zahtevna naloga prepričati nasprotno stran, naj oblikuje novo pogajalsko ekipo. Dosedanja ekipa je namreč po volitvah v organe zbornice izrazila željo, da jo zamenjajo. Mislim, da se moramo o tem dogovoriti sedaj, da bi v jeseni pogajanja res lahko stekla. Obljube delavcem name-rava SKEI izpolniti. Če partnerjev ne bomo uspeli prepričati, bo SKEI prisiljen uporabiti druga sredstva. Upam, da tega ne bo treba.

Želite za konec pogovora še kaj dodati?

Vodovnik: "Vsem našim članom in simpatizerjem želim prijeten dopust, jesen bo namreč težka."

F. K.

Agonija delavcev Loga je končana – podjetje je v stečajju

Jože Lonc: Logo dolguje delavcem, ki niso prejeli plač od lanskega decembra, preko 70 milijonov tolarjev.

O problemih Loga iz Lendave smo v našem glasilu pred nedavnim že poročali. Pred dnevi pa je Okrožno sodišče v Murski Soboti za to podjetje z več kot 80 delavci uvedlo stečajni postopek. Za ste-

čajnega upravitelja je sodišče imenovalo Štefana Ščapa.

Žalostno, vendar resnično: čeprav je imel Logo več kot leto dni blokiran žiro račun in čeprav delavci že od lanskega decembra niso dobili plač, predloga za uvedbo stečajnega postopka niso vložili niti lastnik podjetja (gre za podjetje Gradbenik), niti direktor Štefan Seršen in niti sodišče po uradni dolžnosti. Predlog stečajnega postopka so morali vložiti delavci sami, ki so že od aprila stavkali. Zadnje mesece so v soglasju z vodstvom podjetja stavkali doma, saj niso imeli več sredstev niti za prevoz na delo, v tovarni pa so pustili samo stavkovne straže. Zanimivo je, da ni predlagala stečajnega postopka niti Pomurska banka, čeprav je med največjimi upniki podjetja. Ob tem pa velja omeniti, da so pristojne inšpekcijske službe Logu že 8. aprila prepovedale opravljati delo do odprave ugotovljenih nepravilnosti.

Zaposleni v Logu, ki so bili več kot pol leta brez rednih dohodkov, so si z dnem uvedbe stečajnega

postopka zagotovili vsaj minimalno socialno varnost na zavodu za zaposlovanje, kjer so se prijavili kot brezposelni delavci.

Doslej sta delavcem stala ob strani samo SKEI in območna organizacija ZSSS v Pomurju. Sekretarka krajevne pisarne ZSSS v Lendavi Zdenka Bobovec je pred časom organizirala tudi sestanek predstavnikov stavkovnega odbora, vodstva podjetja in lastnika. Vendar vsi napor sindikata niso mogli ohraniti podjetja. SKEI in Območna organizacija ZSSS v Pomurju sta svojim članom v času najhujše stiske pomagala tudi s solidarnostnimi pomočmi.

Sicer pa bodo, kakor je povedal predsednik SKEI v Logu **Jože Lonc**, Svobodni sindikati sedaj svoje člane iz Loga zastopali v stečajnem postopku. Delavci so danes največji upniki podjetja v stečaju, saj jim Logo dolguje 70 milijonov tolarjev. Za kakšno vsoto pa bo mogoče prodati Logo v stečaju, pa ta čas še ni mogoče reči.

T. K.

Kvik delavcem, ki so bili odpuščeni po prisilni poravnavi, ni priznal odpravnine

Trajno presežni delavci Kvika se borijo za pravico do odpravnine

Potem ko je na naroku na Okrožnem sodišču v Mariboru uspela prisilna poravnava za trgovsko podjetje Kvik, o čemer smo v Novi Delavski enotnosti že poročali, so v tem podjetju v skladu z načrtom finančne reorganizacije začeli odpuščati trajno presežne delavce.

Konec lanskega leta je bilo v podjetju zaposlenih 184 delavcev, po načrtu finančne reorganizacije pa naj bi število zaposlenih zmanjšali na okoli 100. Pred šestimi meseci so v Kviku že pripravili program razreševanja trajno presežnih delavcev. Takrat so 30 delavcev opredelili kot trajno presežne delavce ter jim izdali sklepe o prenehanju delovnega razmerja s šestmesečnim odpovednim rokom. Delavcem, ki jim je prenehalo delovno razmerje po programu reševanja trajno presežnih delavcev, podjetje priznava pravico do odpravnine, ki je opredeljena v zakonu o delovnih razmerjih. Prav tako Kvik omenjenim delavcem priznava pravico do poplačila manj izplačanih plač, regresa, stroškov prevoza na delo ter odškodnine za neizkoriščen letni dopust. Podjetje naj bi v skladu s programom finančne reorganizacije omenjenim delavcem odpravnine in druge terjatve poplačalo v petih letih.

Po programu finančne reorganizacije, ki so ga pripravili v skladu z določili zakona o prisilni poravnavi, stečajju in likvidaciji, pa bodo v Kviku odpustili še 50 trajno presežnih delavcev. Tem delavcem podjetje ni priznalo pravice do odpravnine. Po programu finančne reorganizacije mora Kvik svojim upnikom v letu dni poplačati 110 milijonov tolarjev, v naslednjih štirih letih pa še 155 milijonov tolarjev. V omenjenih sredstvih pa niso predvidena sredstva za odpravnine tistim trajno presežnim delavcem, ki jih je podjetje že in jih še bo odpustilo po prisilni poravnavi. V Kviku so namreč menili, da presežnim delavcem, ki so odpuščeni po zakonu o prisilni poravnavi, stečajju in likvidaciji, odpravnina ne pripada.

V strokovnih službah območne organizacije ZSSS v Podravju pa menijo drugače. Po besedah sekre-

Vekoslava Krašovec: Tudi delavcem, ki so bili kot trajno presežni odpuščeni po prisilni poravnavi, pripada odpravnina.

tarke območne organizacije Vekoslave Krašovec pripada odpravnina tudi delavcem, ki so bili kot trajno presežni odpuščeni po prisilni poravnavi. V zvezi s tem je bilo v preteklosti sicer nekaj dilem zaradi nedorečenosti novega zakona o prisilni poravnavi, stečajju in likvidaciji, vendar pa so po sprejemu novele zakona o jamstvenem skladu stvari jasne. Kljub temu pa se nekateri delodajalci izmikajo ob-

veznostim do trajno presežnih delavcev, češ da zakonodaja ni določena, medtem ko so strokovnjaki v območni organizaciji ZSSS prepričani, da je njihovo stališče pravno utemeljeno. Zato se nameravajo vsi presežni delavci, ki so jih v Kviku po prisilni poravnavi odpustili, na sklep pritožiti na drugostopenjski organ v podjetju. Če bodo v Kviku po ponovni proučitvi problema njihovi prošnji ugodili,

bo podjetje za odpravnine omenjenim trajno presežnim delavcem moralo nameniti še dodatnih 50 milijonov tolarjev.

Tudi zadnji primer v Kviku je pokazal, kakšno škodo in zmedo med ljudmi povzročajo nedorečenost in nejasnost naše delovnopravne zakonodaje oziroma njeno nespoštovanje, saj delavci nikakor ne morejo razumeti, da je podjetje nekaterim trajno presežnim delavcem priznalo pravico do odpravnine, drugim pa ne, čeprav so desetletja delali skupaj in bili odpuščeni v razmiku nekaj mesecev. Zato tisti trajno presežni delavci, ki jim podjetje ni priznalo pravice do odpravnine, to doživljajo kot veliko krivico. Takšni primeri samo slabijo zaupanje med delavci, da je Slovenija resnično pravna in socialna država, kakor piše v ustavi.

Kako se bo razpletla zgodba o odpravninah v Kviku, bo pokazal čas. Že danes pa je mogoče reči, da delavci nikakor ne bodo mogli razumeti naše delovnopravne zakonodaje, če pravica do odpravnine ne bo pripadla vsem trajno presežnim ne glede na to, kdaj so bili odpuščeni - pred prisilni poravnavi ali po njej.

T. K.

Milan Utroša – predsednik upravnega odbora ZPIZ

Milan Utroša

V četrtek, 15. julija 1999, je bila konstitutivna seja nove skupščine Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Tridesetčlanska skupščina je v skladu z zakonom sestavljena iz petih predstavnikov zavarovancev, petih predstavnikov delodajalcev, osmih predstavnikov upokojenecev, dveh predstavnikov delovnih invalidov ter desetih predstavnikov vlade. Prvič, odkar spremljam delo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, so v sestavo njene doslej zgolj interesno sestavljene skupščine vključeni tudi predstavniki slovenske politike.

Zaradi dogovora o pokojninski reformi med socialnimi partnerji in vlado pa se zdi, da bo mandat te skupščine dolg le leto dni. Dogovor namreč odreja predstavnikom delodajalcev in zavarovancev v organih skupščine bistveno večji delež, kot ga imajo v novoizvoljeni skupščini. Do novih volitev naj bi prišlo najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi reformnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ta pa bo verjetno začel veljati 1. 1. 2000.

Za predsednika skupščine zavoda je ZSSS kandidirala **Milana Utroša**, svojega izvršnega sekretarja. Njegov protikandidat je bil poslanec Ivan Kebrič, ki ga je kandidirala skupina, ki v ZPIZ zastopa vlado. Utroša je dobil podporo članov skupščine iz vrst zavarovancev, delodajalcev, upokojenecev in invalidov in tako postal predsednik skupščine ZPIZ. Za predsednico upravnega odbora zavoda je bila izvoljena predstavnica delodajalcev **Marjeta Po-**

kaj delajo

Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Krovnna pogodba za nezgodno zavarovanje članov sindikata

Ob pregledu ponudb različnih zavarovalnic se je vodstvo sin-

dikata odločilo za sklenitev krovne pogodbe z Zavarovalnico Maribor. Po tej pogodbi se lahko kolektivno zavarujejo vsi člani sindikata zdravstva in socialnega skrbstva, če zanje pogodbo sklene direktor njihovega zavoda.

Za mesečno premijo 590 tolarjev bodo v primeru nezgodne smrti svojci zavarovancev prejeli štiri milijone tolarjev, v primeru trajne invalidnosti pa osem milijonov. Za stroške zdravljenja bodo zavarovanci lahko prejeli 20.000 tolarjev. Ti zneski veljajo za pogodbe, za katere bo zavarovalnica podpisala neomejeno jamstvo, ne glede na to, kje se je zavarovanec zgodila nezgoda.

Če se sklenitelj zavarovanja odloči za omejeno jamstvo (le za dogodke na delu in v zvezi z delom), je premija enaka, odškodnina ponesrečenemu pa za 20 odstotkov večja.

F. K.

KNG pomagal delavcem Garhilla

Predsednik Sindikata KNG **Janez Justin** je prejšnji teden obiskal delavce Garhilla iz Ruš, ki že več kot tri mesece niso dobili plač.

Osemnajstim delavcem, ki so v veliki stiski, je izročil skupaj

640.000 tolarjev solidarnostne pomoči.

Sindikata KNG se je odločil pomagati delavcem, ker jim podjetje že dalj čas ne izplačuje plač. To je območna organizacija ZSSS za Podravje že prijavila inšpektoratu, ki naj bi z izdajo odločbe delavcem omogočil prijavo na zavodu za zaposlovanje. Ker je bila prijava vložena šele prejšnji teden, bodo delavci na odločbo inšpektorata verjetno še nekaj časa čakali.

Naj še povemo, da je Garhill nastal iz bivše Tovarne dušika Ruše in da je položaj zaposlenih dodatno zapleten, ker so tudi solastniki podjetja.

F. K.

PRAVNA MNENJA IN NASVETI

Piše: Katarina Lavrin, dipl. iur.

Pravica do regresa za letni dopust

Kaj naj stori delavec, ki mu zasebni delodajalec noče izplačati regresa? Do kdaj lahko to pravico uveljavlja?

Delavcu po določbi 53. člena kolektivne pogodbe med delavci in zasebnimi delodajalci enkrat letno pripada regres za letni dopust v višini najmanj 60 % povprečne bruto plače v RS za pretekla tri mesece. Regres je treba izplačati najkasneje do konca meseca julija. Zakon o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 v 20. členu določa, da se zaposlenim regres izplača v višini in na način, določenim s kolektivnimi pogodbami, vendar najmanj 102.000 tolarjev in največ 70 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS.

Iz navedenega sledi, da je delavec (če je pridobil pravico do dopusta in s tem pravico do regre-

sa) upravičen do regresa v opisani višini in ga ima pravico zahtevati od delodajalca.

Če delodajalec regresa noče izplačati, ima delavec na voljo dve možnosti. Lahko se obrne na inšpektorat za delo, ki bo delodajalcu z odločbo naložil izpolnitev obveznosti. Naslednja pot pa je na sodišče. Pravica do izplačila regresa je premoženjska pravica iz delovnega razmerja, za odločanje o njej je po Zakonu o delovnih in socialnih sodiščih pristojno delovno sodišče. Pravica do izplačila regresa za letni dopust zastara po petih letih od dneva zapadlosti, torej jo lahko delavec za leto 1999 uveljavlja še 5 let po zadnjem dnevu meseca julija letošnjega leta.

no čakajo odgovorne naloge. Kot je v pozdravnem govoru na začetku konstitutivne seje poudaril predsednik ZSSS **Dušan Semolič**, je bilo doslej delo organov upravljanja in strokovne službe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije jamstvo za kakovostno socialno varnost upokojencev in invalidov. Novoizvoljenim članom skupščine je zaželel enako uspešnost tudi v bodoče.

Lučka Böhm

Sindikalna lista

Julij 1999	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
Prvi del	SIT	SIT
1. Dnevnice		
– cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00	3.693,00
– polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00	1.846,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.285,00
2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	66.858,00	53.909,00
4. Prenočnice – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1999)		
– po SKPGD (na delovni dan)*	558,00	558,00
Drugi del		
1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	53.311,00	45.321,00
– za 20 let	79.967,00	67.981,00
– za 30 let	106.622,00	90.641,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	334.288,00	505.599,00
– oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		– oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD – ob smrti delavca	100.286,00	90.641,00
– ob smrti v ožji družini	50.143,00	–
4. Minimalna plača (od 1. 1. 1999)	68.233,00	68.223,00
5. Zajamčena plača	39.082,00	39.082,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj	102.000,00	96.500,00*
– ali največ	za julij – 117.973,00	102.000,00
	(70 % povprečne slovenske plače)	

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. V negospodarstvu znaša regres po podpisu aneksa h kolektivni pogodbi (Ur. list RS št. 39/99) za leto 1999 96.500 SIT. Za delavce, katerih mesečna bruto plača za obdobje marec–maj 1999 ne presega 120.000 SIT, znaša regres 102.000 SIT. Do 5. junija se vsem delavcem izplača 85.012 SIT regresa, preostali del pa do 5. januarja prihodnje leto.

4. Regres za prehrano se bo v mesecu juliju spremenil.

Strokovna služba ZSSS

trč, ki ni imela nasprotnega kandidata.

Predstavniki zavarovancev iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v organih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije so: **Milan Utroša, Srečko Čater, Drago Ščernjavič, Metka Roksančič in Lučka Böhm.**

Kljub predvidoma kratkemu mandatu novoizvoljena skupšči-

Svobodne sindikate obiskali kolegi iz mednarodnih sindikalnih central

Pohvala našim sindikatom za dobro usidranost v družbi

Sindikate SDE, KNG, KŽI in GiT iz sestave ZSSS so prejšnji teden obiskali kolegi iz dveh mednarodnih sindikalnih central – ICEM in IUL. Na skupni tiskovni konferenci so predstavili različne oblike medsebojnega sodelovanja, ki je v času, ko se Slovenija pripravlja za vstop v Evropsko unijo, še kako pomembno.

Medsebojno sodelovanje je prvi predstavil **Franc Jozef Mollenberg**, predsednik nemškega sindikata prehranske industrije in turizma. Funkcionarji obeh mednarodnih sindikalnih central so obiskali kolege iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slovenije, stik pa so navezali tu-

di z Neodvisnostjo iz Srbije. Vsi obiski so bili povezani z načrtom, da bi obe mednarodni sindikalni organizaciji prihodnje leto pripravili posebno konferenco o položaju zaposlenih v jugovzhodni Evropi. Njihov cilj sta zlasti večja socialna varnost zaposlenih in razvoj demokracije v teh državah. Po Mollenbergovih besedah ima Slovenija v južni in vzhodni Evropi posebno mesto, saj je že dosegla pozitivni razvoj. Tudi slovenski sindikati so po besedah predsednika nemškega sindikata visoko uveljavljeni in v družbi dobro usidrani. Do tega so naši sindikati prišli, ker je naša država ubrala pravo pot – socialno partnerstvo. Zaradi tega naj bi slovenski sindikati igrali pomembno vlogo pri usposobitvi sindikatov jugovzhodne Evrope. Svoje dobre izkušnje naj bi tako posredovali kolegom iz dru-

gih držav, nastalih iz bivše Jugoslavije, in tudi kolegom iz Bolgarije, Romunije in Albanije. Takšno mesto slovenskih sindikatov je tudi posledica tega, da bo Slovenija prva na vrsti za vstop v Evropsko unijo. Mollenberg je sklenil z besedami, da se v Nemčijo vrača z dobrimi vtisi, saj je pri nas pridobil nove prijatelje.

Predstavniki obeh mednarodnih sindikalnih central so v Sloveniji obiskali Savo, kjer so se pogovarjali o evropskih svetih delavcev. V obeh organizacijah so namreč prepričani, da morajo v evropskih svetih delavcev sodelovati tudi predstavniki podjetij, ki se na vključitev v Evropsko unijo šele pripravljajo. Ker je za Goodyear evropski svet delavcev že oblikovan, naj bi v njem bilo mesto tudi za predstavnike zaposlenih v Savi.

Peter Schmitt, generalni sekretar ICEM, je povedal, da bo projekt usposabljanja sindikatov jugovzhodne Evrope trajal štiri leta. Načrtujejo posebne teme o kolektivnih pogajanjih, privatizaciji, svetih delavcev in izgradnji sindikalnega gibanja. Seveda pa na seminarjih ne bodo propagirali tega, da bi sindikati prevzemali in kopirali izkušnje sindikatov iz članic Evropske unije. Namesto tega bodo sindikaliste učili prepoznavati dobro od slabega, vse rešitve bodo namreč morali prilagoditi domačim razmeram.

Mato Lalic, ki vodi izobraževalni projekt za jugovzhodno Evropo, njegov sedež je v Zagrebu, je dodal, da nekatere oblike izobraževanja za sindikaliste iz Romunije, Bolgarije in Albanije že potekajo. Največ predavateljev prihaja iz Nemčije, Avstrije in Nizozemske. Da bi se slovenski

Evropski sindikati želijo sodelovati kot enakovreden partner v procesu širitve Evropske unije

Sindikalizem ni komunizem

Ljudje, ki se selijo, so pridobitev za Evropo, vendar jih kljub govoricam ne bo veliko

Oborožena s tem jasnim sporočilom in podporo evropskih sindikatov se je iz Helsinkov vrnila tudi delegacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki si v procesu vključevanja Slovenije v EU prizadeva doseči tisti položaj, ki po prepričanju sindikatov pripada socialnim partnerjem. O vlogi sindikatov v procesu povezovanja EU s srednjo in vzhodno Evropo smo se v Helsinkih pogovarjali z **Emiliom Gabagliom**, ki je bil ponovno izvoljen na položaj generalnega sekretarja ETUC-a.

Kakšen pomen pripisujete sodelovanju sindikatov iz držav kandidat v razpravah Evropske zveze sindikatov pri sprejemanju resolucij in njihovem uresničevanju?

Evropska zveza sindikatov (ETUC) je na kongresu v Helsinkih sprejela resolucijo o politični vlogi sindikatov, v kateri se je prvič doslej organizirano lotila tudi vprašanja vloge socialnih partnerjev v procesu širitve Evropske unije (EU) na srednje- in vzhodnoevropske države. Sporočilo sindikalistov je jasno: širitev ne more uspeti, če jo bodo države članice in kandidatke obravnavale kot zgolj vladni in politični projekt, brez udeležbe civilne družbe. Zato morajo vlade sindikatom priznati vlogo legitimnih partnerjev v procesu in jih vključiti v vse faze pogajanj, so dejali evropski sindikalisti v resoluciji o širitvi.

Sodelovanje sindikatov je absolutno nujno, kajti proces širitve Evropske unije ne bo uspešen brez jasne socialne usmeritve. Za zdaj smo precej kritični do bruseljskih oblasti, ker v pogajanja še niso v celoti vključile vprašanj trga delovne sile, politike zaposlovanja,

socialne varnostne mreže in socialne podpore. Če ne bomo znali pomagati državam kandidatkam pri vzpostavljanju socialnih sistemov, primerljivih s tistimi v EU, bo ta proces izredno težak.

Kakšno vlogo pa bi pri tem morali igrati sindikati v

Sloveniji in drugih kandidatkah?

V tem pogledu je nujno, da so sindikati v Sloveniji in drugih državah kandidatkah del pristopnega procesa. Zato smo te sindikate sprejeli medse, vendar to še ni dovolj. V Bruslju moramo storiti vse, kar moremo, da jim pomagamo, da bodo imeli dostop do informacij, do strokovne podpore, da bodo v Ljubljani lahko igrali vlogo kot pravi, močan sogovornik in partner vlade ter drugih skupin, da bodo lahko vključeni v proces vključevanja v EU in vanj vnesli socialno razsežnost. In da bodo lahko sodelovali v delu ETUC-a v Bruslju, da bi lahko vsi skupaj skušali doseči isto pri Evropski komisiji in ministrskem svetu EU. Kajti problem ni samo v Ljubljani, ampak tudi v Bruslju. Sindikati v Ljubljani morajo biti kos tej novi nalogi, toda potrebujemo jih tudi v Bruslju, da bodo pritisnili na EU. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je v svojem članstvu v ETUC-u našla oporo za utrditev svoje vloge v Sloveniji.

ski sindikalisti dobro pripravili na vstop v Evropsko unijo, je bil eden od seminarjev tudi v Sloveniji.

Na novinarsko vprašanje o tem, kakšne smeri razvoja zlasti svetujejo mednarodne delavske organizacije, je Mollenberg odgovoril, da je treba pri globalizaciji posebej paziti na njeno socialno sprejemljivost. Zaradi tega morajo sindikati sproti spremljati vse spremembe v gospodarstvu, tudi spremembe strukture. Mednarodne delavske organizacije želijo pri novih članicah doseči

Slovenske sindikate so na tiskovni konferenci zastopali (od desne proti levi): Franc Dolar (SDE), Janez Justin (KNG) in Jovo Labanac (KZI), med njimi je Peter Schmitt iz ICEM.

stabilnost. Glede evropskih svetov delavcev pa je gost iz Nemčije dejal, da bodo poleg pravice do obveščeni morali pridobiti še pravico do posvetovanja. Na ta način bodo skušali prepričati, da bi bili sindikati lahko izigrani proti svetom delavcev.

Reinhard Reibsch, član vodstva IUL, je dodal, da je za dejavnosti, ki jih pokriva ta mednarodna zveza, podpisanih le 150 sporazumov o ustanovitvi evropskih

svetov delavcev. Pozitivna vloga teh svetov je v tem, da članom z različnih lokacij omogočajo pridobiti informacije o višini plač. Sveti delavcev na ta način prepričujejo, da bi bili delavci na eni lokaciji izigrani proti drugim delavcem.

Na naše vprašanje, ali sta obe mednarodni delavski centrali že, podobno kot kovinarji, razmišljali o evropski tarifni politiki, pa je Mollenberg odgovoril, da so cilji povezovanja nacionalnih sindikatov v evropske in mednarodne zveze zlasti enoten delovni čas, ta je sedaj 35 ur in pet dni v tednu. Ta cilj je v različnih deželah različno uresničen. Drugi cilj povezovanja sindikatov je usposabljanje aktivistov za njihovo delo. Za tretji cilj pa je Mollenberg navedel plačno politiko. Ta je pomembna naprimer pri procesih združevanja samostojnih podjetij, do katerih zaradi globalizacije in drugih vzrokov prihaja kar pogosto. Tako sedaj ena od velikih nizozemskih mlekarne prevzema dve mlekarni iz Nemčije. Ko v takšnih podjetjih potekajo kolektivna pogajanja, so navzoči tudi predstavniki sindikata iz drugih delov takšne nove združbe. Pogajalci skušajo v multinacionalkah doseči vsaj grobe okvire skupne plačne politike.

Franček Kavčič

Mednarodne zveze so zastopali Mato Lalic, Hubertus Schmoldt, Reinhard Reibsch, Franc Jozef Mollenberg in Klavs Jessolat.

Kakšna pa je vloga ETUC-a v tem procesu?

ETUC je priznan partner Evropske komisije, ima posvetovalni status in redne stike, torej lahko uveljavljamo svoje interese. Sestajamo se z delovno skupino za širitev in direkcijo za zunanje odnose pri Evropski komisiji. Enako je z delodajalci, le da je naša članska mreža v srednji in vzhodni Evropi bolj izoblikovana kot mreža delodajalcev. Za to obstajajo določeni objektivni razlogi, saj delodajalcev ni mogoče organizirati, če v državi ni zasebnih podjetij ali pa so šele začela nastajati. To je povezano z lastnim njenjem in gospodarsko reformo v državah kandidatkah. Sindikati smo se zelo odločno posvetili uresničevanju potrebe po utrjevanju sindikalnih organizacij v državah kandidatkah, da bi se izognili kakršnikoli sindikalni praznini po padcu komunističnih režimov. Komunizem nima nič skupnega s sindikalizmom – komunizma je konec, toda sindikati morajo ostati! Zato smo takoj šli tja, medtem ko so delodajalci nekoliko zaostali v tem procesu.

In kaj ste doslej dosegli?

Sicer smo potrebovali dve leti, toda Evropsko komisijo smo prepričali, da je marca letos v Varšavi prvič pripravila konferenco socialnih partnerjev iz EU in držav kandidatkih – vseh sindikatov in vseh delodajalskih organizacij iz 15 držav članic in 11 držav kandidatkih. Na tridnevnem sestanku s komisijo in ministrskim svetom – nemškimi predsedstvom – smo razpravljali o tem, kako morajo biti socialni partnerji vključeni v ta proces. Drugi uspeh pa je v tem, da smo prepričali UNICE (Zveza evropskih delodajalcev), da smo po varšavski konferenci ustanovili stalen skupni odbor ETUC in UNICE, ki bo spremljal pogajalski proces. Na UNICE pritiskamo predvsem z namenom, da v vseh državah kandidatkah zagotovi socialni dialog in sodobne industrijske odnose. Nujno je treba organizirati vzajemno priznavanje socialnih partnerstev. Skušamo vplivati na UNICE, da bi to sporočilo lahko prenesli tudi na delodajalske organizacije v državah kandidatkah. Uspelo nam je tudi preusmeriti program Phare na

področje socialne politike, ki je bila doslej precej obrobna, zdaj pa je ena od glavnih nalog. Torej smo dosegli določene odzive, ne še sicer vseh, ki bi jih radi, toda za naše sporočilo, da bo ta proces brez prave udeležbe socialnih in gospodarskih akterjev zašel v težave, se je našlo razumevanje. Širitev EU namreč ni samo diplomatski, političen proces. Civilna družba mora biti udeležena v njem, ali pa bo zelo težko uspeti – proces pa mora uspeti.

Kje pričakujete težave? Bi razlika v življenjski ravni med Vzhodom in Zahodom ob odprtju trga delovne sile lahko privedla do množične selitve delovne sile na Zahod, če se vzhodni socialni standardi ne približajo zahodnim, kot se bojijo v Avstriji in Nemčiji?

Tega ne bi dramatiziral, čeprav lahko razumem, da so sindikati v državah članicah, ki mejijo na države kandidatke, bolj občutljivi. Toda na splošno ne verjamem, da bo prišlo do množičnih selitev. Bodo pa problemi z dnevnim potovanjem na delo prek meje: tega se je treba lotiti, ne pa dramatizirati. Ljudje se selijo, ker

hočejo izboljšati svoje življenjski standard, toda tu gre samo za manjšino, do množičnih selitev pa prihaja, če je prepad med socialnimi standardi in možnostmi zaposlovanja prevelik. Zato potrebujemo predpristopen proces, kot močno spodbudo za izboljšanje rasti, zaposlovanja in socialnih pogojev. Če imate sprejemljivo ravnovesje, ljudje ne bodo zapuščali svojih držav in bodo ostali doma, razen seveda posameznikov in skupin, ki želijo napredovati. To pa je normalno: ljudje, ki se selijo v druge države, so pridobitev za Evropo. Torej ne dramtizirajmo: ob včlanjenju Španije in Portugalske se je govorilo, da se bo preselilo na milijone ljudi, pa se to ni zgodilo, nekateri so se celo vrnil domov. Uspešni smo bili v primeru Portugalske, Španije in Grčije, in menim, da bomo uspešni tudi v primeru srednje in vzhodne Evrope. Zato je pomembno delati za gospodarski, zaposlovalni in socialni razvoj v državah kandidatkah.

(Simona Pilko, Dnevnik, 17. 7. 1999)

SCT, eno največjih slovenskih gradbenih podjetij, se je po dolgih zapetih ob lastninskem preoblikovanju in postopkih v zvezi s tem na ustavnem sodišču sredi januarja letos registriralo kot delniška družba. Sredi julija pa je dobilo stalno upravo, v kateri pa je tudi delavski direktor. Z Ivanom Šimuničem, ki je bil na to mesto imenovan, smo se dogovorili za kratek pogovor.

Ne vmesni, pač pa povezovalni člen med delavci in upravo

SCT, d. d. je pred kratkim dobila stalno upravo, katere član je tudi delavski direktor Ivan Šimunič

že pred registracijo podjetja kot delniške družbe?

Postopke za izvolitev organov soupravljanja smo začeli že kako leto pred vpisom družbe v sodni register. Svet delavcev smo izvolili 'na zalogo'. Vpis v sodni register smo dočakali pripravljeni, saj smo se zadnje leto temeljito pripravili na sodelovanje delavcev pri upravljanju družbe. Tako tudi na participativni sporazum, ki ga bo svet delavcev z upravo sklenil verjetno že to jesen.

Svet delavcev je 17-članski, sestavljen iz predstavnikov vseh organizacijskih oblik SCT oziroma hčerinskih podjetij. Te razen ene v Murski Soboti, ki je strojegradniška dejavnost in ima svoj svet delavcev, lastnih svetov delavcev nimajo. Ima pa podjetje iz Murske Sobote svojega predstavnika kajpak tudi v svetu delavcev na ravni družbe.

Pobudnik za izvolitev delavskega direktorja je tudi bil sindikat, ki je želel dobiti organ, ki bo zaposlene predstavljal pri upravi. Sindikat je predlagal svetu delavcev kandidata za delavskega direktorja, ki ga je svet delavcev

sprejel in predlagal nadzornemu svetu v imenovanje.

Sindikat v SCT je zelo dobro organiziran in deluje zelo organizirano.

Vseskozi pa smo v sindikatu bili prepričani, da če ne bomo uspeli organizirati sodelovanja delavcev pri upravljanju v tem obdobju, ko je bilo podjetje v postopku lastninskega preoblikovanja, če zamudimo priložnost zdaj, bo kasneje to veliko težje organizirati. Vse bo časovno odmaknjeno.

Pa še neka nevarnost je, namreč da bi kasneje stvari kolikor toliko v redu tekle, pa bi se ljudje začeli spraševati, ali delavskega direktorja sploh potrebujejo ...

Tudi to bi lahko bila uresničljiva nevarnost. Nam so krila še bolj zrasla lani, ko smo se uspešno pritožili na ustavno sodišče zaradi nevarnosti, da bi prišli pod Slovensko razvojno družbo. Takrat smo se v sindikatu uprli tako, da smo se aktivno vključili v dokazovanje, da se SCT-ju dela krivica. Svet delavcev, ki je takrat že deloval, in sindikat sta se poenotila v mnenju, da je treba podjetje ohraniti, mu omogočiti lastnin-

Ivan Šimunič: Kot delavski direktor bom druge člane uprave seznanjal z interesi zaposlenih, pri svojih predlogih in odločitvah pa bom kajpak veskozi moral imeti pred očmi dolgoročne koristi – tako gospodarske družbe kot tudi zaposlenih.

sko preoblikovanje in dati novi upravi čas, da podjetje popelje v novo obdobje.

Takrat se nam je splačalo tako močno angažirati.

Ko sva se dogovarjala za razgovor, ste dejali, da ste na začetku, da še ne veste natanko, kako in kaj boste delovali kot delavski direktor. Vseeno vas vprašam, kako si to delo zamišljate?

Dogovorili smo se, da bo delavski direktor pokrival kadrovske in socialno področje. Na tem bo težišče mojega dela kot člana uprave. Moje področje bo, tako sem prepričan, ostalo v okvirih zakona o soupravljanju, kot zastopanje interesov zaposlenih pri upravi. Mislim, da ga ne bomo širili še na kakšno izvršilno funkcijo, saj menimo, da je najbolje, če sodelujemo pri kreiranju odločitev s tega področja.

Ker pa se mora podjetje še restrukturirati, reorganizirati in postaviti na novo, da bo kos prihodnjim izzivom, bom kot delavski direktor imel precej dela s predstavljanjem in zastopanjem koristi vseh zaposlenih v teh procesih pri upravi. Vsekakor bomo morali vzpostaviti optimalno organiziranost družbe SCT, vendar ne na račun zaposlenih. Postopki bodo morali biti korektno vodeni, brez kakšnega šikaniranja, razporejanje presežkov delavcev pa ustrezno upravljeno.

Prej ste dejali, da boste potrebovali več delavcev, kaj se tista izjava ne tepe s tole zadnjo?

Pravzaprav govorim o pravilni notranji razporeditvi zaposlenih. Sploh ne gre za odpuščanje, pač pa za pravilno razporejanje, da bodo ljudje optimalno zaposleni. Denimo, da bi kdaj kakšno hčerinsko podjetje statusno sprejeli, pripojili k matičnemu podjetju. Pri tem se bodo pojavili presežki zaposlenih na določenem področju dela. Te bo treba ustrezno razporediti v podjetju.

Obseg poslovanja pa raste in ni razloga za ugotavljanje presežnih delavcev.

Naziv 'kadrovske in socialno področje' je zelo obširen pojem, ki pa malo pove o

"V tem podjetju sem tako rekoč zrasel, saj sem se v njem zaposlil leta 1968, takoj po končani vajenski šoli," je o svoji karieri v SCT začel pripovedovati Ivan Šimunič. "Potem sem se dodatno izobraževal ob delu na srednji, pa še na višji šoli za socialne delavce ter imel nekaj dodatnega izobraževanja na pravnem področju s poudarkom na socialni tematiki. Zadnjih petnajst let pa sem bil vodja, najprej sektorja takratne samouprave, ki pa se je kasneje reorganiziral v sekretariat organov upravljanja." Ivan Šimunič je tudi dolgoletni aktivni delavec v sindikatu gradbenih delavcev pri Zvezi svobodnih sindikatov. Kljub drugačnim profesionalnim nalogam je bil, kot pravi sam, ves čas 'posvečen' sindikalnemu delu, ki se mu je ves predal, kljub temu, da ga je opravljal volontersko. Zadnja dva mandata je bil predsednik sindikata podjetja. Delavci so ga na to funkcijo izvolili neposredno, s tajnim glasovanjem, poudari z opazno noto ponosa v glasu, zaradi izkazanega zaupanja. Drugi mandat se mu izteka z imenovanjem za člana uprave - delavskega direktorja.

Aktiven je tudi na republiški ravni organiziranosti sindikata gradbenih delavcev. Že drugi mandat je podpredsednik republiškega odbora tega sindikata. Je stalni član pogajalske skupine delojemalcev pri pogajanjih o kolektivni pogodbi.

Koliko je zdaj zaposlenih v SCT, d. d.?

Zdaj nas je 2772 in smo eno največjih gradbenih podjetij v Sloveniji. Mislim pa, da se bo to število glede na obseg dela in komercialno aktivnost v kratkem povečalo na 3000 zaposlenih, če le ne bo prišlo do kakšnih finančnih zapletov pri gradnji avtocest.

Ali ste v podjetju organe soupravljanja nemara izvolili

konkretnih nalogah. Česa se boste najprej lotili?

Področje je res zelo široko. Vendar če nanj gledam z očmi gradbenika in nalog, ki jih je poudaril na zadnji skupščini družbe predsednik uprave, gre za prilagajanje sistema SCT novim izzirom, bodo najbolj aktualne naloge očitno organizacijske spremembe, o katerih sem pravkar govoril. Tu bo potrebna kar največja pozornost.

Trudil se bom tudi, da bo ostal nespremenjen dosednji trend pri izobraževanju in obveščanju zaposlenih. Zelo pomembno pa je glede na strukturo kadrov dnevno komuniciranje z ljudmi, delo z njimi. Komuniciranje želimo ohraniti najmanj na sedanji ravni. Zato imam tudi pisarno v središču Ljubljane, ki je dostopna vsem zaposlenim. Ker pa sem v podjetju že 30 let in poznam osebno večino zaposlenih, oni pa mene, komuniciranje ne bo težko.

Želim pa podobno dobro komunicirati tudi s preostalimi člani uprave.

Eno od delovnih področij naj bi bila skrb za razvoj kariere zaposlenih ...

Mi se držimo zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Zato funkcije delavskega direktorja ne bomo mešali z menedžersko strukturo oziroma s funkcijo direktorja za kadre in izobraževanje, ki je posebej nastavljen in odgovoren predsedniku uprave. Bom pa v skrbi za delavce s to strokovno službo precej sodeloval. V podjetju ustvarjamo jedro dobrega kvalificiranega kadra, ki ga skušamo sami še dodatno izboljšati, torej visoko kvalificiranega kadra, delovodij in ustrezno visoko izobraženih profilov, ki jih nujno potrebujemo pri izvajanju projektov. Ta skrb je nenehna, saj če ne bomo skrbeli za izobraževanje, tako zahtevnih objektov ne bomo mogli izvajati.

Eden od problemov v prenekaterem podjetju je slaba skrb za zakonitost pri izvajanju raznih postopkov v zvezi z zaposlenimi ...

Ob razsutju bivše Jugoslavije smo imeli skoraj 8000 zaposlenih. Takrat smo morali določiti presežne delavce, saj smo se skrčili na 2440 zaposlenih. V času zmanjševanja števila zaposlenih smo sindikat in strokovne službe skupaj zelo korektno vodili postopek ugotavljanja presežkov. Torej – če se je le dalo, smo ugodili delavcem, jim omogočili, da so ali s pomočjo sindikata ali prav-

ne pisarne našli zase najbolj optimalno rešitev.

Tudi v prihodnje se bomo trudili za največjo korektnost postopkov, če bi spet kdaj morali denimo določiti presežne delavce, ali pa ob katerem koli drugem postopku, pri katerem bi ljudje lahko bili prizadeti. Pri tem bi kot delavski direktor sodeloval tako, da bi pripomogel k trezni presoji položaja in upoštevanju pozitivne normativne zakonodaje v največji meri. In da bi se slišalo tako tistega, ki bi vodil postopek, kot prizadetega.

V podjetjih, katerih delavci veliko delajo v za zdravje neugodnih pogojih, je skrb za varstvo pri delu, skrb za invalide posebej nujna. Ali kot delavski direktor vidite na tem področju nalogo zase?

To za našo firmo zagotovo velja, gradbeno delo je težavno, zato prihaja do poškodb, nesreč, tele-

snih okvar. Za delavskega direktorja je tu odprto široko delovno področje, ne glede na to, da imamo službeno zadolžene kadre za varnost pri delu.

Seveda se ne vidim kot nadzornik nad temi službami, pač pa v funkciji sodelovanja. Pomagati bi hotel le, da bi se napake v čim krajšem času odpravile. Obveščal bi upravo, odgovorne službe.

V gradbeništvu so roki zelo kratki, investitorji o tem, ali je delo mogoče opraviti v kratkem času in o delovnih pogojih, kot posledici hitenja, ne razmišljajo mnogo. Kot delavski direktor bi hotel skrbeti, da bi delavci v takih pogojih imeli od tega kaj več kot le nadurno delo ter delo ob sobotah, nedeljah ...

V gradbeništvu je od vseh gospodarskih dejavnosti zaposlenih največ tujih delavcev. Skrb za njih bi prav

gotovo sodila v delovno področje delavskega direktorja.

Pri nas bo zelo pomembno delovno področje delavskega direktorja komuniciranje s tujimi delavci, ki jih imamo v SCT precej. Z ljudmi je treba komunicirati vsak dan, preverjati, ali so nastanjeni, kot je treba, ali je zanje poskrbljeno tudi v vseh drugih pogledih. Predvsem pa morajo dobiti občutek, da se vedno lahko obrnejo na nekoga, ki v resnici skrbi zanje.

Skratka, približno takšno bo vaše delo ...

Tako je. Pri tem računam na izkušnje, ki sem si jih pridobil v sindikatu pri dogovarjanju, komuniciranju in ustvarjanju boljših pogojev za zaposlene. Poudariti moram, da mi korektnost uprave do sindikata in zdaj tudi do souprave vliva optimizem.

B. R.

Nerazumen sklep nadzornega sveta SRD

Igrice v zvezi s privatizacijo mariborskih Term se nadaljujejo

Delavci mariborskih Term se še vedno borijo za pravično lastninjenje podjetja, ki so ga ustvarili s svojim delom. Kakor smo v Novi Delavski enotnosti že poročali, so morali delavci Term, ki je najbolj uspešno mariborsko podjetje, zaradi zakona o igralništvu formalno prenesti premoženje podjetja na Sklad Republike Slovenije za razvoj. Takrat je bilo jasno dogovorjeno, da bodo delavci, bivši zaposleni in upokojenci podjetja v skladu s takrat veljavnimi zakoni olastnili z notranjim odkupom ter postali njegovi večinski lastniki. Zato so delavci v Termah za notranje lastninjenje pet let varčevali in skupno privarčevali več kot 550 milijonov tolarjev. Pred kratkim pa je nadzorni svet Slovenske razvojne družbe, ki je pravni naslednik sklada, sprejel sklep, da bo delnice Term prodal pooblaščenim investicijskim skladom, delavci pa naj bi se za podjetje, ki so ga z odrekanjem sami ustvarili, obrisali pod nosom.

Sindikata delavcev gostinstva in turizma v Termah, vodstvo podjetja in poseben odbor za zaščito interesov upravičencev do notranjega odkupa delnic Term se je na sklep pritožil. Nadzorni svet Slovenske razvojne družbe je svoj prvotni nesmiselni in nepravilni sklep zato delno korigiral in v Uradnem listu pred dnevi objavil nov sklep o privatizaciji družbe Terme, ki je med delavci ponovno povzročil razburjenje.

Kot zanimivost naj povemo, da je nadzorni svet Slovenske razvojne družbe v svojem sklepu napačno opredelil dejavnost največjega podjetja za zdravstvo, turizem in rekreacijo na Štajerskem, katerega lastnik je. V sklepu o privatizaciji namreč piše, da se Terme Maribor ukvarjajo z dejavnostjo trgovine na drobno in debelo, posredništvom in drugim. Res lepa reč, da lastnik najbolj uspešnega mariborskega podjetja niti ne ve, s kakšno dejavnostjo se njegovo podjetje ukvarja?! Naj razume, kdor more!

To pa delavcev Term še ni najbolj razjezilo. Temperatura v podjetju je dvignil sklep nadzornega sveta

Slovenske razvojne družbe, da lahko delavci pri notranjem odkupu sodelujejo največ s 1.500.000 tolarji in do višine privarčevanih sredstev. Dejstva pa so takšna: od 860 upravičencev do notranjega odkupa jih je organizirano v okviru podjetja za nakup delnic varčevalo samo 583. Vsi drugi so za sodelovanje v notranjem odkupu varčevali sami. Zakaj sedaj omenjeni delavci, ki so varčevali za nakup delnic Term v lastni režiji, ne bi smeli sodelovati v privatizaciji? Ali so državljani drugega reda? Ob tem pa se zaposlenim v Termah postavlja tudi vprašanje, kakšna je pravna osnova za sklep nadzornega sveta Slovenske razvojne družbe. Na osnovi katerega zakona je omenjeni organ sprejel sklep, da lahko delavci sodelujejo v notranjem odkupu samo do višine 1.500.000 tolarjev?

Zaradi sklepa nadzornega sveta Slovenske razvojne družbe se je na izredni seji že sestal izvršni odbor sindikata delavcev gostinstva in turizma v Termah. Kakor je povedala sekretarka Marjanca Onič, so delavci nad sklepom ogorčeni in se bodo nanj pritožili. Menijo, da morajo imeti pravico do sodelovanja pri notranjem odkupu vsi delavci, bivši zaposleni in upokojenci, ne glede na to, ali so varčevali organizirano preko podjetja ali sami. Zakaj bi bili tisti, ki tehnično niso mogli varčevati preko podjetja (upokojenci in bivši zaposleni), zaradi tega prikrajšani za pravico, ki jim jo daje zakon o privatizaciji?

Na sklep nadzornega sveta Slovenske razvojne družbe pa se nameravata pritožiti tudi odbor za zaščito interesov upravičencev do notranjega odkupa delnic Term in vodstvo podjetja.

Kakor kaže, igric v zvezi s privatizacijo najbolj uspešnega mariborskega podjetja še ni konec. Očitno se nekaterim lakomnežem, ki so blizu oblastnikom, cedijo sline po podjetju, ki uspešno posluje. Škoda, da se tako zavzeto ne potegujejo tudi za mariborski Tam!

T. K.

Humoreska

"Vsega mi je dovolj," je pred dnevi v menzi pri malici v naši tovarni dejal rezkar Vili. "Odslej se bom tudi jaz ukvarjal samo še z velikimi stvarmi. Saj nisem edini butelj in nesposobnež, da bi se moral v življenju ukvarjati s samimi malenkostmi!"

"Kaj pa govoriš neumnosti, Vili?" ga je izpod očal pogledal mizar Tone.

"To niso nobene neumnosti! Pogledaj, vsi - od politikov in državnikov do našega direktorja - se ukvarjajo samo z velikimi temami in rešujejo samo velike in za narod usodne probleme. Vsi se želijo z velikimi dejanji vpisati v zgodovino slovenskega naroda. Samo jaz ne delam nič pomembnega in nič takega, s čimer bi se vpisal v zgodovino," je dejal potrto Vili.

"Prav nič te ne razumem," se je v pogovor vključila kuharica Špela.

"Poglej, Špela!" je začel razlagati Vili. "Naši politiki govorijo samo interpelacijah, vključevanju Slovenije v Evropsko unijo, denacionalizaciji in o drugih usodnih problemih. Menedžerji govorijo o davku na dodano vrednost, o subvencijah, o tečajnih razlikah, interventnih uvozi in o podobnih velikih projektih. Ministri govorijo o novi zakonski regulativi, o makroekonomskih problemih, o bruseljskih direktivah in o drugih bistvenih vprašanjih. O čem pa govorim jaz!? Samo o aksah za avtomobile, ki jih "drejam". S temi našimi se ne bom vpisal v zgodovino!"

"Tudi naš direktor se zadnje čase ukvarja samo z velikimi problemi," se je v pogovor vključil kurir Peter. "Nenehno govori o davku na dodano vrednost, o reformi plačilnega prometa, o izravnani bilanci poslovanja in o drugih vprašanjih, ki jih sploh ne razumem. Kakor kaže, je to, da se vsi ukvarjajo z velikimi vprašanji, postalo pri nas moderno!"

"Res je!" je vzkliknila Tanja iz komercialne. "Naš komercialni direktor sploh nič več ne dela, samo govori še o velikih poslih, s katerimi bo naša tovarna zaslovela. Škoda je samo, da mu še nobena takšnega posla ni uspelo skleniti."

"Moj šef pa kar naprej govori, da bo poskrbel za modernizacijo strojnega parka, zato na starih strojih sploh nič več ne dela," je pribil strugar Lojze. "Očitno se je tudi moj šef odločil, da se bo ukvarjal samo o velikimi problemi."

"V našem oddelku pa šef toliko govori o nujnosti dviga produktivnosti dela, da sploh nima več časa organizirati in voditi dela," je dejal Ernest iz vzdrževanja. "Takšnega nereda kot je v naši tovarni in državi, še ni bilo, saj vsi šefi samo govorijo o velikih problemih, polno majhnih problemov pa ostaja nerešenih."

"Vsi dedci pa niste nič boljši," je pribila Trezika iz pakirnice. "Moj stari samo še govori, kako na veliko bo seksal, stori pa ne nič več!"

Medtem ko smo kramljali nam je kuharica Špela namesto golaža, ki je bil na jedilniku, razdelila nekakšne letake. Na njih je pisalo: "Nareži 1/2 kg čebule in jo praži na 3 žlicah olja, dodaj 1/2 kg govejega mesa in duši 2 uri. Nato dodaj moko in vodo ter posoli."

"Se ti je zmešalo, Špela!?" smo vzkliknili vsi v en glas. "Sploh ne!" je odvrnila Špela. "Pred vami je najboljši recept za kuhanje golaža v Evropi. Boljši je od vsakega francoskega. Ker sem sestavljala recept, nisem imela časa skuhati golaža. Odslej se bom tudi jaz ukvarjala samo še z velikimi stvarmi, zato lahko vsaki dan pričakujete, da boste namesto malice dobili na mizi kakšen čudovit recept. Zakaj bi se jaz edina v tej državi ukvarjala s tako nepomembnimi, majhnimi in banalnimi zadevami, kot je kuhanje malic, če pa se lahko s pisanjem receptov uvrstim v zgodovino slovenskega kuharstva."

"Če je tako, se bomo odslej tudi mi vsi skupaj ukvarjali z velikimi stvarmi, saj, kakor kaže to v tej državi edino še nekaj velja. Namesto da bi "drejali akse", bomo raje za velik denar diskutirali o velikih nalogah: denimo o tem, kako bi lahko delali Marcedese ali pa celo vesoljske ladje. Našo in vse ostale tovarne pa lahko zaprejo, saj se v njih - vsaj po naših plačah sodeč - delavci očitno ukvarjamo samo z nepomembnimi majhnimi stvarmi!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Velike in male stvari

turistična
agencija **ATRIS**

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA

ATRIS - BORZA SINDIKALNEGA
TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4,

DRUŽINSKE POČITNICE
V SLOVENIJI IN NA HRVAŠKEM

FIESA - tri in štiriposteljne sobe v apartmajskih hišah - polpenzion od 4.200 do 6.000 SIT, tedenski paketi

PIRAN - APARTMAJI za 2 ali 4 osebe - najem od 7.000 do 10.000 SIT

KRANJSKA GORA, POKLJUKA, ROGLA, ČATEŽ, ATOMSKE TOPLICE - posamezni termini

TURIZEM NA KMETIJI - ŠENTANEL, "Rifel", polpenzion v dvo- ali triposteljnih sobah, cena 3300 SIT

SAVUDRIJA - bungalovske hišice za tri ali štiri osebe, polpenzion odrasli 4200 SIT, otroci 3500 SIT

POREČ - apartmaji

LANTERNA - najem za 4 osebe - 93.000 SIT za 7 dni

- Hotel Neptun - polpenzion za 1 osebo za 7 dni 41.700 SIT

NOVIGRAD - KASTANJA - sobe v bungalovih za 3 oziroma 4 osebe, cena polpenzion za odrasle 4900 SIT, za otroke 3500 SIT. Za člane ZSSS 5%-popust

- počitniški dom - Šaini: polpenzion 4400 SIT, otroci popust

NOVIGRAD - počitniško stanovanje za 6 oseb, prosto v avgustu, cena najema 7900 SIT na dan

DAJLA - apartmaji za 4 osebe, cena 8000 SIT na dan

OTOK KRK - počitniški dom TAM, polpenzion za 7 dni 34.000 SIT, otroci imajo popust

OTOK PAG - STARA NOVALJA - kvalitetna počitniška stanovanja za 4 do 6 oseb, od 9800 SIT dalje

PLAČILNI POGOJI V DOGOVORU Z GOSTI. POKLIČITE TURISTIČNO AGENCIJO ATRIS, 061/1341 255 ALI 061/322 975.

Prijaten dan vam želiva
Katarina in Metod

Težka sklanjatev

"Janezek, sklanjaj besedo tabla!"

"Tabla, table, tabli ..."

"Kako pa se sklanja babica?"

"Zelo težko. Zato ji moram vedno jaz pobrati, če ji kaj pade na tla!"

Odkritosrčnost

"Ali sem pravilno slišal, da ste enemu od tujih gostov rekli: nimamo? Saj vendar veste, da v našem hotelu vse: imamo!"

"Vem, gospod direktor!"

"Za kaj pa so se gostje zanimali?"

"Vprašali so, če imamo direktorja, ki zna kakšen tuj jezik, da bi se z njim pogovorili!"

V menzi

"Kuharice, zakaj ste dale našemu direktorju tri polže v solato, drugim pa ne?"

"Upale smo, da slabo vidi!"

Dopust

"Kje si sedaj v službi?"

"V tovarni čevljev."

"Kako pa te plačajo?"

"Pošteno me plačajo samo za petnajst minut."

"Za katerih petnajst minut?"

"Takrat, ko serjem!"

V Zasavju novih 4000 delovnih mest?

Zakonski predlog je nastal kot posledica lani propadlega referenduma o izgradnji TET 3. Vlada predlaga, naj bi rudnik Trbovlje - Hrastnik postopno zapirali do leta 2019, termoelektrarno bi ekološko sanirali do leta 2003, zaprli pa leta 2015. S programom razvojnega prestrukturiranja pa naj bi v zasavskih občinah zagotovili 4000 novih delovnih mest. Vlada je za stroške tega projekta v zakonskem predlogu namenila 82,7 milijarde tolarjev. Zapiranje rudnika bi pobralo okoli 80 odstotkov namenskih sredstev ali dobrih 65 milijard. V prvih petih letih zapiranja rudnika bi porabili nekaj več kot 18 milijard tolarjev, v to vsoto pa so vključeni tudi stroški programa aktivnega reševanja presežnih delavcev rudnika.

Finančne posledice ekološke sanacije termoelektrarne TET 2 v proračunu Slovenije se bodo čutile še vse do leta 2009, stroški sanacije pa bodo po tem zakonu dosegli 11 milijard tolarjev. Od tega zakon že zagotavlja 4,4 milijarde do konca leta 2003 iz vsakoletnih proračunov. Kasneje naj bi se sredstva določala v okviru ministrstva, pristojnega za energetiko.

Za razvojno prestrukturiranje zasavskega gospodarstva bi s tem zakonom zagotovili preostanek od 82,7 milijarde, torej 6 milijard tolarjev ali sedem odstotkov celotne vsote. Regionalni razvojni program Zasavja, ki bo temeljni dokument za usmerjanje razvojnih spodbud, bo vseboval strategijo razvoja do leta 2019, program razvoja z usmeritvami in prioritetami ter operativne programe do leta 2006. Sredstva naj bi prispevala pristojna ministrstva, Slovenska razvojna družba in Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje posebnosti slovenskega podeželja. Ta dva bi se lahko za potrebe izvajanja tega programa zadolžila v svojem imenu in za svoj račun, vendar največ do 5 milijard tolarjev. Možni viri so tudi sredstva predpristopne pomoči Sloveniji pri PHARE, ISPA in SAPARD ter sredstva Evropske investicijske banke ter Sklada za socialni razvoj pri Svetu Evrope. Prednost pri dodeljevanju državne spodbude bodo imeli posamezni operativni programi, ki si bodo zagotovili vsaj četrtino potrebnih sredstev iz lokalnih virov.

Zasavske občine Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, ki imajo nad-

Dolgotrajno razpravljanje o prestrukturiranju Zasavja

Državni zbor o Zasavju razpravlja v rednem namesto v skrajšanem postopku, kot je predlagala vlada – Zakonu očitana nejasnost glede porabe sredstev – Ali gre v resnici za 'Drnovškov tolar'?

Državni zbor te dni s prekinitvami razpravlja o predlogu zakona o postopnem zapiranju rudnika Trbovlje - Hrastnik, ekološki sanaciji Termoelektrarne Trbovlje 2 in spodbujanju razvojnega prestrukturiranja zasavske regije. Zakon je vlada poslala v parlament pred mesecem in pol z željo, naj ga ta obravnava po hitrem, se pravi skrajšanem postopku. Vendar državni zbor te želje ni upošteval in je zakon začel obravnavati v rednem postopku. Zakon predvideva, naj bi za vse tri namene porabili postopno skupaj skoraj 83 milijard tolarjev proračunskega denarja, za razvoj regije pa naj bi prispevale tudi občine in kajpak zainteresirani in prizadeti posamezniki. Ta projekt naj bi bil pilotni, torej referenčni način reševanja podobne problematike v Sloveniji v prihodnje.

povprečno stopnjo nezaposlenosti in jih bo zapiranje rudnika še dodatno obremenilo, zakon opredeljuje kot posebno območje za pospeševanje novega zaposlovanja, in to v obliki posebnih spodbud za delovanje podjetij, ki bodo odpirala nova delovna mesta na tem območju. Takšna podjetja bodo upravičena do sofinanciranja nakupa ali najema nepremičnin, oprostive prispevka za spremembo namembnosti zemljišč in ponovnega plačila za obstoječe komunalne prispevke. Deležna bodo sofinanciranja poslovnih storitev v tem območju, sofinanciranja dela stroškov za nove zaposlene s sedmo ali višjo stopnjo izobrazbe v prvem letu po zaposlitvi, sofinanciranja dela stroškov za uvajanje v delo.

Znižala se jim bo davčna osnova po določbah 42. člena zakona o davku od dobička pravnih oseb za sklenjena delovna razmerja (ne glede na to, ali delavec prvič sklepa delovno razmerje ali pa je bil pred tem nezaposlen), in to za znesek, ki je enak 45 odstotkom plač teh zaposlenih za dobo prvih 60 mesecev njihove zaposlitve.

Zakon predvideva še sofinanciranje samozaposlovanja, subvencioniranje tehnoloških razvojnih projektov, ki pomenijo razvoj novih izdelkov, pridobivanje novih trgov ali uvajanje novih tehnologij. Sofinanciranja bodo deležna tudi prizadevanja za oh-

ranjanje obstoječih in vzpostavlanje novih razvojno-tehnoloških jeder, programi povezovanja podjetij in še kaj. Podrobnosti seveda še niso znane, zakon določa le, naj bodo vse oblike spodbud za četrtino večje kot sicer v Sloveniji (razen seveda v primerih, ko bi povečanje spodbude preseglo nastale stroške podjetja). Predvidena pa je tudi najmanj ena industrijsko-podjetniška cona, katere glavni namen naj bi bil privabljanje investitorjev na to območje.

Zapiranje rudnika potrebno, vendar ...

Kot je v državnem zboru v navadi, se tudi okrog tega državnega projekta za razvojno sanacijo Zasavja krešejo različna mnenja, od podpore do nasprotovanja. Poslanci sicer ne nasprotujejo zapiranju rudnika in ne sanaciji termoelektrarne, vendar jih moti kar precej določil tega zakonskega predloga.

Kar nekaj poslancev namreč ni bilo zadovoljnih s predlagano porabo omenjenih sredstev oziroma nejasnostjo, kako naj bi se trošila, ter navidezno preveliko odmero sredstev za zapiranje rudnika v primeri s sredstvi, namenjenimi za razvoj regije. Podobno sta menila tudi odbor državnega zbora za gospodarstvo in odbor za finance. Nihče sicer ne nasprotuje temu projektu. Ven-

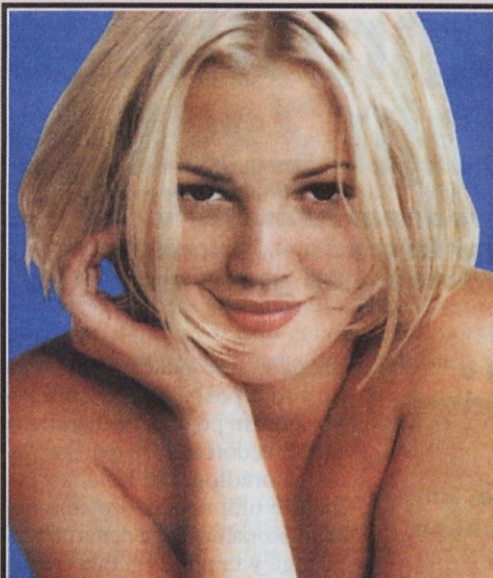
dar pa so v dosednji razpravi tako vodje poslanskih skupin kot posamezni poslanci nanizali kar precej nedorečenosti tega zakonskega predloga, ki bi lahko pomenile tudi nenadzorovano porabo proračunskega denarja, vloženega v ta projekt. Tako je denimo padel očitek na račun predloga v zakonu, naj bi zasavske občine poskrbele za razvojne programe, ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj pa za njihovo realizacijo. Občine po zakonu o lokalni samoupravi takšne pristojnosti namreč nimajo.

Nekateri poslanci so v programu videli veliko privilegiranost Zasavja, češ da druge regije, kjer je nezaposlenost še večja, niso bile deležne takšne državne pomoči, niti je ne bodo. Nekateri so menili, da je odločno preveč denarja namenjenega zapiranju rudnika in premalo razvojnim spodbudam. Eden med njimi je celo trdil, da bi s sredstvi za zapiranje rudnika in ekološko sanacijo termoelektrarne lahko odprli deset tisoč novih delovnih mest.

Padel je celo predlog, naj bi državni zbor sejo prekinil za toliko časa, da bi zakonski predlog prišel zagovarjat sam predsednik vlade, saj gre po mnenju nekaj poslancev očitno za 'Drnovškov tolar'. Torej za projekt, ki ga je izsilil in bo od njega največ (politične) koristi imel Janez Drnovšek. Predsedujoči državnega zbora je proceduralni predlog, ki sicer ni bil povsem v skladu s poslovnikom, kot je dejal, dal na glasovanje, vendar se je zanj ogrelo pre malo poslancev, da bi bil sprejet.

Nekateri drugi poslanci pa o ustreznosti vsebine zakona ne dvomijo in ne verjamejo, da bi Zasavci ta sredstva slabo izkoristili.

Skratka, namesto sprejetja zakona po hitrem postopku, za kar je vlada menila, da obstaja utemeljen razlog, namreč potreba po hitrem začetku gospodarskega prestrukturiranja Zasavja, se nam nemara obeta še kar dolga in vroča debata v državnem zboru.

Nova Delavska enotnost	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA BULLOCK	ZNAČILNOST PREŠERNEGA	FINSKI PISATELJ (Juhani, 1861-1921)	MESTECE V DALMACIJI	EDWARD TELLER	KUHINJSKA PRIPRAVA ZA PRECEJANJE		IZKUŠEN VOJSKO-VODJA	RAZVALINA	ARABSKO RIZEVO ZGANJE	MEDENA ROSA	
SPANJE							NEPRIJETEN OBCUTEK					
STAVBARSTVO							SPLETKAR					
ŽLAHTNI PLIN						IME WILDEJEV. LITERARNEGA JUNAKA GREYA						
DUŠAN SINIGOJ			ANGLEŠKI ARHITEKT KLASICIST. BAROKA			PEVKA KRAŠOVEC						
DRAGO BULC												
1						IRSKO-ANGLEŠKI PESNIK, NOBELOVEC 1923	DROG V KOZOLCU				KMETIJSKO OPRAVILO	ČVEKAC
							MRTVAK					
										ČRKI S STREŠICO		
										ATEISTKA		

Nagradna križanka št. 28	CENTER	ROČNO ORODJE ZA ZEMELJSKA DELA	IZDELOVALEC ZIDAKOV	PRIPADNIK GOTOV	MESTO V JUŽNI FRANCIJI	HOLANDSKI SLIKAR - KRAJINAR				PRITOK RENA V SVICI	JEZA			
Avtor: Rudi Murn	SLOŽNOST					STAROGRŠKI KIPAR					PTICA KRADLJIVKA	FIGURA PRI ČETVORKI		
	ISHIAS UDNICA					PREBIVALKE INDIJE								
ČEBELJA ZADELOVINA							TVARINA					DOBA ERA		
PONAVLJALEC V SOLI							SITEN ČLOVEK (ljudsko)					PRVA ŽENSKA		
												ZVEZNA DRŽ. V ZDA		
HRVAŠKI SKLADATELJ (Krstó)				STANE DOLANC		MASLU PODOBEN IZDELEK, RASTLINSKA MASCOBA	MESTO V STAREM EGIPTU	PRIROČNA TORBA					TRSKA	PISATELJICA MIHELIC
				MANJ KOT ENA				MARIJA AHACIČ						
SREBRNO-BELA KOVINA (Ti)						VERSKI POGLAVAR SIITOV				NEMŠKI PESNIK (Achim Von)				
FINSKO JEZERO						SLOVENSKI SLIKAR IMPRESIONI.			PROTESTANTSKI DUHOVNIK	STAR SLOVAN	KISELKAST SADEŽ AZIJSKE RASTLINE			
						ANTON MARTI								
NATRIJ			DUHOVNI CENTER V JOGI					PAUL ANKA				JAVOR (latinsko)		
								VZDEVEK SEVERNO-AMERICANOV						

2												STARA JAPONSKA PRESTOLNICA			
												JAPON. LUKA			
Nova Delavska enotnost	SOVJETSKI POLITIK MIKOJAN	3											LEPA HISA	AJANT	LASTNINA
	HRIB														
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (Cary)										KARTA PRI TAROKU					
										POLJSKA CVETICA					
RIJEKA							IZPITNI ODBOR								
							STJENKA RAZIN								
OGLAS, ANONSA													DEL LASIŠČA		
BIVŠI BASIST SLOVENSKEGA OKTETA (Peter)									KARLOVAC				NEMŠKI MESCANSKI FILOZOF (Gorg)		

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 28 (22. 7. 1999):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 2. avgusta 1999.**

Pravilna rešitev gesel iz 26. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. **VRAŽJI GOBAN**, 2. **ZELENA MUŠNICA**, 3. **OLJKOVA GOBA**. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Nives Jurman, C.** na Plužne 31, 5282 Cerklje. Nagrado bomo poslali po pošti.